

Alicja Brand
Marta Przybysz
Agnieszka Sakowska
Joanna Świdorska

POŚREDNICY KREDYTOWI W ZAKRESIE KREDYTU KONSUMENCKIEGO ORAZ INSTYTUCJE POŻYCZKOWE – FORMALNE I PRAKTYCZNE ASPEKTY REJESTRACJI

Poradnik dla przedsiębiorcy i konsumenta

Alicja Brand
Marta Przybysz
Agnieszka Sakowska
Joanna Świdorska

POŚREDNICY KREDYTOWI W ZAKRESIE KREDYTU KONSUMENCKIEGO ORAZ INSTYTUCJE POŻYCZKOWE – FORMALNE I PRAKTYCZNE ASPEKTY REJESTRACJI

Poradnik dla przedsiębiorcy i konsumenta

Publikacja została wydana nakładem Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego

© Urząd Komisji Nadzoru Finansowego
ul. Piękna 20
00-549 Warszawa
www.knf.gov.pl

Warszawa 2020
Wydanie I

ISBN 978-83-66322-06-6
Nakład: 2000 szt.
Stan prawny na dzień: 1 lutego 2020 r.

Przygotowanie do druku i druk:
Pracownia C&C Sp. z o.o.

Niniejsza publikacja wydana została w celach edukacyjnych w ramach projektu CEDUR. Informacje w niej zawarte mają wyłącznie charakter ogólny i nie stanowią porady prawnej oraz inwestycyjnej.

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego nie ponosi odpowiedzialności za wszelkie decyzje podjęte przez czytelnika na rynku finansowym, na podstawie zawartych w niniejszej publikacji informacji.

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów aktów prawnych	5
Słownik pojęć	6
Wstęp.....	8
Rozdział I. Wprowadzenie do rejestru pośredników kredytowych	9
Rozdział II. Rejestracja pośredników kredytu konsumenckiego	11
2.1. Definicja pośrednika kredytu konsumenckiego	11
2.2. Wymagania dla uzyskania wpisu w dziale II rejestru pośredników kredytowych.....	13
2.2.1. Wniosek	14
2.2.2. Niekarałość	17
2.2.3. Opłata od wniosku o dokonanie wpisu	18
2.3. Dokonanie wpisu lub poinformowanie o brakach formalnych wniosku o wpis	19
2.4. Przedsiębiorcy wobec obowiązku rejestracji w dziale II rejestru pośredników kredytowych w okresie przejściowym	20
2.5. Zmiana wpisu w dziale II rejestru pośredników kredytowych	22
2.6. Odmowa wpisu w dziale II rejestru pośredników kredytowych	24
2.7. Wykreślenie pośrednika kredytu konsumenckiego z działu II rejestru pośredników kredytowych	26
Rozdział III. Rejestracja instytucji pożyczkowych	27
3.1. Rejestr instytucji pożyczkowych	27
3.2. Definicja instytucji pożyczkowej	28
3.3. Wymagania dla uzyskania wpisu w rejestrze instytucji pożyczkowych	29
3.3.1. Wniosek	30
3.3.2. Niekarałość	31
3.3.3. Opłata od wniosku o dokonanie wpisu	33

3.4. Dokonanie wpisu lub poinformowanie o brakach formalnych wniosku o wpis	33
3.5. Przedsiębiorcy wobec obowiązku rejestracji w rejestrze instytucji pożyczkowych w okresie przejściowym	35
3.6. Zmiana wpisu w rejestrze instytucji pożyczkowych	37
3.7. Odmowa wpisu w rejestrze instytucji pożyczkowych	39
3.8. Wykreślenie instytucji pożyczkowej z rejestru instytucji pożyczkowych	41

Rozdział IV. Formy wystąpienia do KNF w związku z wpisem do działu II rejestru pośredników kredytowych lub do rejestru instytucji pożyczkowych

4.1. Papierowa forma wniosku	42
4.2. Elektroniczna forma wniosku	43

Rozdział V. Konsument wobec działu II rejestru pośredników kredytowych i rejestru instytucji pożyczkowych

5.1. Korzystanie z działu II rejestru pośredników kredytowych	44
5.2. Konstrukcja działu II rejestru pośredników kredytowych	45
5.3. Korzystanie z rejestru instytucji pożyczkowych	46
5.4. Konstrukcja rejestru instytucji pożyczkowych	47

Bibliografia	48
--------------------	----

Spis schematów	48
----------------------	----

Spis tabel	48
------------------	----

WYKAZ SKRÓTÓW AKTÓW PRAWNYCH

- DwsKU** – **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie konsumenckich umów o kredyt związanych z nieruchomościami mieszkalnymi i zmieniająca dyrektywy 2008/48/WE i 2013/36/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 1093/210** (Dz. Urz. UE L60/34 z dnia 28 lutego 2014 r.)
- UoKK** – **ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim** (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1083)
- UoKH** – **ustawa z dnia 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami** (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 819 ze zm.)
- UoN** – **ustawa z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym** (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 298 ze zm.)
- KC** – **ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny** (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1145 ze zm.)
- KK** – **ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny** (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1950 ze zm.)
- KPA** – **ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego** (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2096 ze zm.)
- UoKRS** – **ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym** (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1500 ze zm.)
- UoOS** – **ustawa z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej** (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1000 ze zm.)
- UoR** – **ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości** (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 351 ze zm.)
- KKS** – **ustawa z dnia 10 września 1999 r. Kodeks karny skarbowy** (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1958 ze zm.)
- UPP** – **ustawa z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców** (Dz. U. z 2019 r. poz. 1292 ze zm.)
- UoIDP** – **ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne** (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 700 ze zm.)

Wykaz skrótów stosowanych w postępowaniach administracyjnych dotyczących rejestracji w dziale II rejestru pośredników kredytowych oraz w rejestrze instytucji pożyczkowych:

- RPK** – Rejestr Pośredników Kredytowych, literowa część numeru porządkowego, pod którym wpisany jest przedsiębiorca w dziale II rejestru pośredników kredytowych
- RIP** – Rejestr Instytucji Pożyczkowych, literowa część numeru porządkowego, pod którym wpisana jest instytucja pożyczkowa w rejestrze instytucji pożyczkowych
- CEIDG** – Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej, elektroniczny rejestr przedsiębiorców będących osobami fizycznymi
- KRS** – Krajowy Rejestr Sądowy, elektroniczny system ewidencji przedsiębiorców niebędących osobami fizycznymi
- NIP** – Numer Identyfikacji Podatkowej
- KRK** – Krajowy Rejestr Karny
- PKD** – Polska Klasyfikacja Działalności
- PESEL** – Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności
- ePUAP** – elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej

SŁOWNIK POJĘĆ

Komisja Nadzoru Finansowego (dalej: KNF) – organ administracji publicznej, do którego zadań należy sprawowanie nadzoru nad rynkiem finansowym¹, również m.in. podejmowanie działań służących prawidłowemu funkcjonowaniu rynku finansowego, działań mających na celu rozwój rynku finansowego², jego innowacyjności i konkurencyjności, a także działań edukacyjnych i informacyjnych w zakresie funkcjonowania rynku finansowego. Celem nadzoru nad rynkiem finansowym jest zapewnienie prawidłowego funkcjonowania tego rynku, jego stabilności, bezpieczeństwa oraz przejrzystości, zaufania do rynku finansowego, a także zapewnienie ochrony uczestników tego rynku również poprzez rzetelną informację dotyczącą funkcjonowania rynku, też przez realizację celów określonych w ustawach szczególnych dotyczących podmiotów nadzorowanych³. Zgodnie z UoN kompetencjom KNF przypisano także „inne zadania określone ustawami”⁴. Zarówno rejestracja pośredników kredytu konsumenckiego, jak

¹ Por. art. 3 ust. 4 pkt 1 UoN.

² Por. art. 4 ust. 1 UoN.

³ Por. art. 2 UoN.

⁴ Por. art. 4 ust. 1 pkt 7 UoN.

i instytucji pożyczkowych należą właśnie do tzw. „innych zadań określonych ustawami” i przebiegają zgodnie z przepisami zawartymi w UoKH oraz w znowelizowanej przez nią UoKK. KNF pełni ponadto, obok Przewodniczącego KNF, funkcję organu Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego.

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego (dalej: UKNF) – państwowa osoba prawna, której zadaniem jest zapewnienie obsługi Komisji Nadzoru Finansowego i Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego⁵. Od strony praktycznej to właśnie UKNF wykonuje czynności związane z realizacją zadań z zakresu dokonywania wpisu przedsiębiorców do rejestru pośredników kredytowych lub rejestru instytucji pożyczkowych. Do czynności tych należy: weryfikacja wniosku, dokonanie wpisu, zmiana wpisu, wykreślenie wpisu, a także prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawie odmowy wpisu.

Rejestr pośredników kredytowych – prowadzony przez KNF rejestr, do którego są wpiśywani pośrednicy kredytu hipotecznego i ich agenci oraz pośrednicy kredytu konsumenckiego⁶. Jest prowadzony przez KNF w systemie teleinformatycznym w formie dwóch odrębnych działów⁷ i udostępniony na stronie internetowej KNF⁸.

Dział II rejestru pośredników kredytowych – dział rejestru pośredników kredytowych prowadzonego przez KNF, właściwy dla rejestracji pośredników kredytowych w zakresie kredytu konsumenckiego (określanych w niniejszej publikacji jako: pośrednicy kredytu konsumenckiego). Dokonanie wpisu do działu drugiego tego rejestru (także dokonanie zmiany wpisu lub wykreślenia wpisu) przebiega zgodnie z odpowiednimi przepisami UoKK⁹.

Rejestr instytucji pożyczkowych – rejestr prowadzony przez KNF, właściwy dla rejestracji podmiotów udzielających lub dających przyrzeczenie udzielenia kredytu konsumenckiego i będących instytucjami pożyczkowymi. Dokonanie wpisu do tego rejestru (także dokonanie zmiany wpisu lub wykreślenia wpisu) przebiega zgodnie z odpowiednimi przepisami UoKK¹⁰.

⁵ Por. art. 3 ust. 1 UoN.

⁶ Por. art. 62 ust. 1 UoKH.

⁷ Por. art. 62 ust. 2 UoKH.

⁸ Por. art. 62 ust. 3 UoKH.

⁹ Por. przepisy Rozdziału 5aa UoKK.

¹⁰ Por. przepisy Rozdziału 5a UoKK.

Niniejsza publikacja prezentuje formalne i praktyczne aspekty rejestracji pośredników kredytowych w zakresie kredytu konsumenckiego (określanych w niniejszej publikacji jako: pośrednicy kredytu konsumenckiego) oraz instytucji pożyczkowych. Jest skierowana zarówno do przedsiębiorców ubiegających się o wpis do odpowiedniego rejestru, jak i do konsumentów korzystających z usług pośrednictwa finansowego lub z usług instytucji pożyczkowych. Syntetyczne omówienie zagadnień z zakresu obowiązku rejestracji, w tym wymogów rejestracyjnych, a także konsekwencji zaewidencjonowania przedsiębiorców w odpowiednich rejestrach przybliży obu grupom odbiorców skutki regulacji tej części rynku usług finansowych.

Regulacja rynku pośredników kredytowych, która weszła w życie z dniem 22 lipca 2017 r., jest konsekwencją wdrożenia DwsKU. Krajowy akt prawny implementujący wskazania DwsKU, czyli UoKH, objął swym zakresem kilka obszarów normatywnych i oprócz tego, że dotyczy rynku pośredników kredytu hipotecznego i ich agentów, wprowadza zmiany regulacyjne także do UoN i UoKK. Istotniejszymi instytucjami wprowadzonymi odpowiednimi przepisami UoKH są dwie formy ewidencji branżowej, a mianowicie: rejestr pośredników kredytowych oraz rejestr instytucji pożyczkowych. Drugi ze wskazanych, czyli rejestr instytucji pożyczkowych, jest rejestrem jednolitym. Z kolei pierwszy ze wskazanych, czyli rejestr pośredników kredytowych, charakteryzuje ustawowy dualizm mający przełożenie na zakres uprawnień KNF wobec rejestrowanych podmiotów. I tak, odnośnie do rejestru pośredników kredytowych, składającego się z dwóch działów, zaznaczyć należy, że nadzorem KNF zostały objęte podmioty rejestrowane w dziale I rejestru pośredników kredytowych, czyli pośrednicy kredytu hipotecznego i ich agenci. Z kolei pośrednicy kredytu konsumenckiego rejestrowani w dziale II rejestru pośredników kredytowych podlegają wyłącznie ewidencji KNF, ale nie wiąże się to z uprawnieniami nadzoru KNF wobec tych podmiotów. Podobnie wobec podmiotów rejestrowanych w rejestrze instytucji pożyczkowych zadania KNF sprowadzają się do czynności ewidencyjnych i nie mają charakteru nadzoru. **A zatem wobec pośredników kredytu konsumenckiego oraz wobec instytucji pożyczkowych zadania KNF ograniczają się do czynności rejestracyjnych (dokonywanie wpisu do rejestru, dokonywanie zmiany wpisu czy wykreślenia z rejestru) i informacyjnych (udostępnianie prowadzonego rejestru na stronie internetowej KNF).**

Rozwijając kwestię dokonywania przez KNF ewidencji pośredników kredytu konsumenckiego oraz instytucji pożyczkowych zaznaczyć należy, że rejestracja tych podmiotów nie stanowi żadnej z form reglamentacji działalności gospodarczej

wprowadzonych UPP¹¹. **Uzyskanie wpisu w dziale II rejestru pośredników kredytowych, a także w rejestrze instytucji pożyczkowych nie jest bowiem ani formą uzyskania koncesji, ani zezwolenia, ani działalnością regulowaną.** Prowadzenie ww. rejestrów stanowi niewątpliwie pewną formę regulacji wobec tych dwóch rynków branżowych, czyli rynku pośrednictwa kredytu konsumenckiego i rynku działalności pożyczkowej. Procedura rejestracyjna w ww. rejestrach przebiega zgodnie z przepisami UoKK, a w sprawach z zakresu odmowy wpisu stosuje się odpowiednie przepisy KPA.

W ramach ujętych w niniejszym opracowaniu aspektów formalnych uwzględniono procedurę dokonywania wpisu, zmiany wpisu i wykreślenia pośredników kredytu konsumenckiego i instytucji pożyczkowych oraz postępowanie administracyjne dotyczące wniosku o dokonanie wpisu, podejmowane w przypadku odmowy wpisu. Z kolei w ramach aspektów praktycznych przedmiotowe opracowanie prezentuje istotę wymogów rejestracyjnych, konsekwencje rejestracji i braku rejestracji podmiotów oraz konstrukcję obu rejestrów i sposób korzystania z nich przez uczestników rynku, w tym przede wszystkim przez konsumentów.

ROZDZIAŁ I

Wprowadzenie do rejestru pośredników kredytowych

Rejestr pośredników kredytowych stanowi urzędową formę ewidencji przedsiębiorców, którzy wykonują działalność pośrednictwa kredytowego. Prowadzenie rejestru należy do ustawowych zadań KNF¹². Kategoria „wykonywania działalności pośrednictwa kredytowego” związana z obowiązkiem rejestracyjnym dotyczy pośrednictwa kredytowego w zakresie kredytu hipotecznego oraz pośrednictwa kredytowego w zakresie kredytu konsumenckiego. Uwzględniając powyższe, w ramach rejestru pośredników kredytowych wyodrębniono:

¹¹ Zgodnie z odpowiednimi przepisami UPP ustawowymi formami reglamentacji działalności gospodarczej są: koncesja, zezwolenie, działalność regulowana. Obowiązek rejestracji pośredników kredytowych w zakresie kredytu konsumenckiego i obowiązek rejestracji instytucji pożyczkowych nie stanowi ani koncesji, ani zezwolenia. Zgodnie z art. 43 UPP zakwalifikowanie danej działalności do działalności regulowanej wymaga łącznego wystąpienia trzech przesłanek: 1. ustawowego określenia danej działalności jako działalności regulowanej, 2. ustawowego określenia warunków dla wykonywania danej działalności, 3. uzyskania wpisu do właściwego rejestru. Działalność pośrednictwa kredytowego w zakresie kredytu konsumenckiego i działalność instytucji pożyczkowych, chociaż UoKK określa warunki dla ich wykonywania i wymóg uzyskania wpisu do rejestru, to jednak nie kwalifikuje ich, na gruncie ustawy, jako działalności regulowanych i tym samym nie mają do nich zastosowania odpowiednie przepisy UPP dotyczące form reglamentacji działalności gospodarczej.

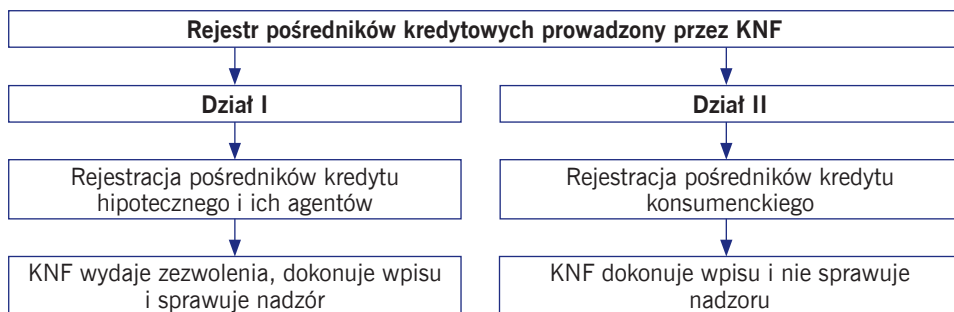
¹² Por. art. 62 ust. 1 UoKH.

- dział I rejestru – właściwy dla pośredników kredytu hipotecznego i ich agentów;
- dział II rejestru – właściwy dla pośredników kredytu konsumenckiego¹³.

Konstrukcję rejestru pośredników kredytowych z zaznaczeniem roli KNF wobec zarejestrowanych podmiotów ilustruje Schemat 1.

Schemat 1. Podział rejestru pośredników kredytowych w kontekście zadań KNF

(Źródło: opracowanie własne na podstawie przepisów UoKH, UoKK, UoN)

Podkreślić należy, że do rejestracji w dziale I rejestru pośredników kredytowych zastosowanie mają odpowiednie przepisy UoKH, a podmioty zarejestrowane w tym dziale, czyli pośrednicy kredytu hipotecznego i ich agenci, objęte są nadzorem KNF. Z kolei do rejestracji w dziale II rejestru pośredników kredytowych zastosowanie mają odpowiednie przepisy UoKK, a podmioty zarejestrowane w tym dziale, czyli pośrednicy kredytu konsumenckiego, nie są objęte nadzorem KNF.

Zaprezentowany na Schemacie 1 podział dotyczący rejestru pośredników kredytowych przekłada się w ten sposób na urzędową praktykę, że KNF prowadzi rejestr pośredników kredytowych w systemie teleinformatycznym w formie dwóch odrębnych działów (działu I oraz działu II) i udostępnia go na swojej stronie internetowej¹⁴. W zakresie czynności związanych z dokonywaniem wpisów do działu II rejestru pośredników kredytowych, prowadzenia postępowań administracyjnych w sprawie odmowy wpisu oraz aktualizacji ww. rejestru, KNF jest obsługiwana przez UKNF.

Jak pokazuje praktyka rynkowa, część przedsiębiorców ogranicza swoją działalność do pośrednictwa kredytowego w zakresie jednego z rodzajów kredytów (hipotecznego lub konsumenckiego), co wiąże się z obowiązkiem rejestracji w jednym z ww. działów rejestru – właściwym danemu rodzajowi pośrednictwa kredytowego. Także wielu

¹³ Por. art. 62 ust. 4 UoKH.

¹⁴ Por. art. 62 ust. 3 UoKH.

przedsiębiorców podejmuje w ramach prowadzonej działalności gospodarczej pośrednictwo w zakresie obu ww. kredytów, co nakłada na nich obowiązek rejestracji w obu działach rejestru. Uzyskanie przez przedsiębiorcę wpisu do jednego z działów rejestru nie powoduje automatycznego wpisania tego przedsiębiorcy do innego działu. Dokonanie wpisu do każdego z działów wymaga bowiem od przedsiębiorcy (pośrednika kredytowego) odrębnego wystąpienia do KNF.

Wpis do rejestru jest dokonywany na wniosek przedsiębiorcy. Dla każdego z obu ww. działów rejestru odpowiednie przepisy UoKH oraz UoKK wprowadzają odmienną procedurę rejestracyjną, a dla każdego rodzaju pośredników przewidziane są inne wymagania rejestracyjne.

ROZDZIAŁ II Rejestracja pośredników kredytu konsumenckiego

2.1. DEFINICJA POŚREDNIKA KREDYTU KONSUMENCKIEGO

Zgodnie ze sformułowaną w początkowych przepisach UoKK definicją, pośrednik kredytowy w zakresie kredytu konsumenckiego, określany w niniejszej publikacji mianem pośrednika kredytu konsumenckiego, to **przedsiębiorca, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, inny niż kredytodawca, który w zakresie swojej działalności gospodarczej lub zawodowej uzyskuje korzyści majątkowe, w szczególności wynagrodzenie od konsumenta, dokonując czynności faktycznych lub prawnych związanych z przygotowaniem, oferowaniem lub zawieraniem umowy o kredyt**¹⁵.

Z przywołanej definicji ustawowej wynika, że:

- pośrednik kredytu konsumenckiego jest przedsiębiorcą;
- pośrednik kredytu konsumenckiego nie jest kredytodawcą;
- pośrednik kredytu konsumenckiego uzyskuje korzyści majątkowe, do których zalicza się m.in. wynagrodzenie od konsumenta;
- pośrednik kredytu konsumenckiego dokonuje czynności faktycznych i prawnych związanych z przygotowaniem, oferowaniem lub zawieraniem umowy o kredyt.

Dla zakwalifikowania danego przedsiębiorcy jako pośrednika kredytu konsumenckiego koniecznym jest łączne wystąpienie wszystkich ww. przesłanek ustawowych. Wyjaśnienie ich znaczenia prezentuje Tabela 1.

¹⁵ Por. art. 5 pkt 3 UoKK.

Tabela 1. Elementy definicji pośrednika kredytu konsumenckiego

(Źródło: opracowanie własne na podstawie odpowiednich przepisów UoKK, KC, stanowiska UKNF oraz *Encyklopedii prawa*, C.H. BECK, Warszawa 2004, s. 87)

Elementy definicji pośrednika kredytu konsumenckiego	
Przedsiębiorca	Przedsiębiorca w rozumieniu przepisów KC to osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną (której ustawa przyznaje zdolność prawną), prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową ¹⁶ . Przekładając powyższą definicję na praktykę gospodarczą, wskazać należy, że przedsiębiorcą jest osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą, przedsiębiorcami są też spółki kapitałowe (spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, spółka akcyjna), spółka europejska, spółdzielnia, spółdzielnia europejska, a także spółki osobowe (spółka jawna, partnerska, komandytowa, komandytowo-akcyjna). Dodatkowo wskazać należy, że przedsiębiorcami są także wspólnicy spółki cywilnej w zakresie prowadzonych przez siebie działalności gospodarczych ¹⁷ , czyli przedsiębiorcami są osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą będące stronami umowy spółki cywilnej. Pozbawienie spółki cywilnej statusu przedsiębiorcy jest oczywiste w świetle jej istoty. Spółka cywilna jest bowiem umową prawa cywilnego i nie ma osobowości prawnej ani zdolności do czynności prawnych.
Kredytodawca	Kredytodawca w rozumieniu przepisów UoKK to przedsiębiorca, który w zakresie swojej działalności gospodarczej lub zawodowej udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia kredytu konsumentowi ¹⁸ . W praktyce gospodarczej mianem kredytodawców określane są m.in. banki, SKOK-i, instytucje pożyczkowe.
Konsument	Konsumentem w rozumieniu przepisów UoKK jest osoba fizyczna dokonująca z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową ¹⁹ . A zatem konsumentem jest każda osoba fizyczna, która nawiązuje relacje gospodarcze z przedsiębiorcą poza zakresem działalności gospodarczej, którą ewentualnie prowadzi.
Czynności faktyczne lub prawne związane z przygotowaniem, oferowaniem lub zawieraniem umowy o kredyt	Czynność faktyczna to czynność, z którą nie łączy się konkretny skutek prawny. Odnosząc tę definicję do pośrednictwa kredytowego, czynnością faktyczną jest zaproponowanie konsumentowi umowy kredytowej lub przygotowanie umowy kredytowej przez pośrednika (polegające też na wypełnieniu formularza/druku umowy udostępnionego przez kredytodawcę). Czynności prawne to takie czynności, w których występuje co najmniej jedno oświadczenie woli, złożone przez osobę posiadającą zdolność do czynności prawnych, które to oświadczenie ma na celu wywołanie skutków prawnych w postaci powstania, zmiany lub ustania

¹⁶ Por. art. 43¹ KC.

¹⁷ Por. art. 4 ust. 2 UPP.

¹⁸ Por. art. 5 pkt 2 UoKK.

¹⁹ Por. art. 22¹ KC.

Elementy definicji pośrednika kredytu konsumenckiego	
	stosunku cywilnoprawnego ²⁰ . Odnosząc tę definicję do pośrednictwa kredytowego, czynnością prawną jest podpisanie umowy kredytowej przez pośrednika, który działa w imieniu i na rzecz kredytodawcy.
Korzyści majątkowe	Korzyści majątkowe w rozumieniu UoKK to przysporzenie dla przedsiębiorcy (pośrednika), które wynika z zawarcia umowy o kredyt przez konsumenta. Uzasadnieniem dla ich uzyskania jest właśnie dokonywanie przez pośrednika czynności faktycznych lub prawnych związanych z przygotowaniem, oferowaniem lub zawieraniem umowy o kredyt. Należy zwrócić uwagę na fakt, że UoKK, poprzez wprowadzenie sformułowania „w szczególności”, wprowadza otwarty katalog dla źródeł tych korzyści. Korzyścią majątkową może być zatem wynagrodzenie od konsumenta albo wynagrodzenie (prowizja) od kredytodawcy, w którego imieniu i na którego rzecz działa pośrednik. Każdorazowo kwestię korzyści majątkowej z tytułu pośrednictwa kredytowego winna określać umowa o współpracę (umowa pośrednictwa) zawarta pomiędzy pośrednikiem a kredytodawcą. Umowa taka może przewidywać uzyskanie przez pośrednika korzyści majątkowej pod warunkami np. osiągnięcia konkretnego wyniku sprzedaży kredytowej albo sprzedaży wskazanego w umowie produktu kredytowego. Zgodnie ze stanowiskiem KNF zaznaczyć należy, że korzyść majątkowa winna stanowić przysporzenie ponad cenę towaru/usługi, którego/której zakup wiąże się z zawarciem umowy kredytowej przez konsumenta.

W celu doprecyzowania zakresu działania pośredników kredytowych obowiązanych do rejestracji w dziale II rejestru pośredników kredytowych zaznaczyć należy, że obowiązek ten dotyczy tych przedsiębiorców, których działalność dotyczy pośrednictwa w zakresie kredytu konsumenckiego, czyli kredytu udzielanego konsumentom. Pośrednicy kredytowi wykonujący czynności pośrednictwa kredytowego wyłącznie na rzecz przedsiębiorców (pośrednictwo w zakresie tzw. „kredytów firmowych”) nie są objęci obowiązkiem rejestracji w dziale II rejestru pośredników kredytowych.

2.2. WYMAGANIA DLA UZYSKANIA WPISU W DZIALE II REJESTRU POŚREDNIKÓW KREDYTOWYCH

Ustawowe wymagania dla uzyskania wpisu w dziale II rejestru pośredników kredytowych, który jest właściwy dla rejestracji pośredników kredytu konsumenckiego, są następujące:

- **złożenie wniosku do KNF o dokonanie wpisu pośrednika kredytowego do rejestru pośredników kredytowych²¹;**

²⁰ Por. *Encyklopedia prawa*, C.H. BECK, Warszawa 2004, s. 87.

²¹ Por. art. 59db ust. 1 UoKK.

- niekaralność w zakresie przestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub przestępstwa skarbowego przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną lub wspólników przedsiębiorcy będącego spółką nieposiadającą osobowości prawnej lub członków zarządu przedsiębiorcy będącego osobą prawną²²;
- wniesienie opłaty od wniosku w wysokości 600 zł na dedykowany rachunek bankowy UKNF²³.

Należy także wspomnieć, że na przedsiębiorcy prowadzącym działalność w zakresie pośrednictwa kredytowego w zakresie kredytu konsumenckiego spoczywa obowiązek odpowiedniego opisanie przedmiotu działalności we właściwych rejestrach (CEIDG lub KRS), w szczególności poprzez wskazanie odpowiednich kodów PKD (64.19.Z; 64.99.Z; 66.19.Z). Przy czym spełnienie tego wymogu przez przedsiębiorcę nie podlega weryfikacji prowadzonej przez UKNF względem wniosku o dokonanie wpisu do działu II rejestru pośredników kredytowych.

2.2.1. Wniosek

Wniosek o dokonanie wpisu do rejestru pośredników kredytowych winien przede wszystkim wskazywać cel, w jakim jest składany, czyli zawierać w swej treści wolę rejestracji przedsiębiorcy w rejestrze pośredników kredytowych. Przedstawienie ustawowych elementów wniosku wymaga wprowadzenia rozróżnienia zależnie od formy organizacyjno-prawnej przyjętej przez przedsiębiorcę.

Wniosek przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną winien zawierać:

- firmę (nazwę) przedsiębiorcy;
- siedzibę i adres przedsiębiorcy;
- CEIDG przedsiębiorcy;
- NIP przedsiębiorcy²⁴;
- zaświadczenie z KRK o niekaralności w zakresie przestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub przestępstwa skarbowego, dotyczące wnioskodawcy²⁵.

W przypadku przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną wymagane jest także zamieszczenie we wniosku imienia i nazwiska osoby fizycznej [jakkolwiek imię i nazwisko stanowi oczywisty element firmy (nazwy) przedsiębiorcy] oraz numeru PESEL tej osoby fizycznej.

²² Por. art. 59da ust. 2 UoKK.

²³ Por. art. 59dc ust. 1 UoKK.

²⁴ Por. art. 59db ust. 2 UoKK.

²⁵ Por. art. 59db ust. 3 UoKK.

Wniosek przedsiębiorcy będącego spółką nieposiadającą osobowości prawnej winien zawierać:

- firmę (nazwę) przedsiębiorcy;
- siedzibę i adres przedsiębiorcy;
- KRS przedsiębiorcy;
- NIP przedsiębiorcy;
- imiona i nazwiska oraz numery PESEL wspólników przedsiębiorcy będącego spółką nieposiadającą osobowości prawnej²⁶;
- zaświadczenie/zaświadczenia z KRK o niekaralności w zakresie przestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub przestępstwa skarbowego, dotyczące wspólników wnioskodawcy²⁷.

Wniosek przedsiębiorcy będącego osobą prawną winien zawierać:

- firmę (nazwę) przedsiębiorcy;
- siedzibę i adres przedsiębiorcy;
- KRS przedsiębiorcy;
- NIP przedsiębiorcy;
- imiona i nazwiska oraz numery PESEL członków zarządu przedsiębiorcy będącego osobą prawną²⁸;
- zaświadczenie/zaświadczenia z KRK o niekaralności w zakresie przestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub przestępstwa skarbowego, dotyczące członków zarządu wnioskodawcy²⁹.

Przepisy UoKH, dotyczące konstrukcji działu II rejestru pośredników kredytowych, wymagają również, w odniesieniu do zarejestrowanych podmiotów niebędących osobami fizycznymi, czyli w odniesieniu do spółek nieposiadających osobowości prawnej i osób prawnych, zamieszczenia w rejestrze numerów NIP, odpowiednio wspólników lub członków zarządu zarejestrowanego podmiotu^{30, 31}. Z tego właśnie względu dodatkowym elementem wniosku o dokonanie wpisu składanego przez wnioskodawców

²⁶ Por. art. 59db ust. 2 UoKK.

²⁷ Por. art. 59db ust. 3 UoKK.

²⁸ Por. art. 59db ust. 2 UoKK.

²⁹ Por. art. 59db ust. 3 UoKK.

³⁰ Por. art. 63 ust. 4 pkt 3 UoKH.

³¹ Zastosowana alternatywa „wspólników lub członków zarządu” nie daje podstaw do swobodnego wyboru przez przedsiębiorcę (niebędącego osobą fizyczną), czyje dane dostarczy – wspólników czy członków zarządu. Zależnie bowiem od tego, jaką formę organizacyjno-prawną ów przedsiębiorca przyjął, prawo reprezentacji tego podmiotu obejmuje odpowiednio albo wspólników, albo członków zarządu. To wiąże się bezpośrednio z wymogami odnośnie do niekaralności tych osób, wprowadzonymi odpowiednim przepisem UoKK.

mających jedną z ww. form organizacyjno-prawnych jest podanie (indywidualnych) numerów NIP, odpowiednio współników lub członków zarządu wnioskodawcy.

W kontekście wniosku wskazać także należy, że musi być on podpisany przez osobę uprawnioną do reprezentacji podmiotu ubiegającego się o wpis. W przypadku przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną, ze względu na fakt, że jest on „właścicielem” prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej i przysługuje mu prawo reprezentacji osobistej, wniosek musi być podpisany przez tego przedsiębiorcę. Z kolei w przypadku przedsiębiorcy niebędącego osobą fizyczną sposób reprezentacji podmiotu określa rejestr przedsiębiorców (KRS), czyli wniosek musi być podpisany zgodnie z zasadami reprezentacji danego przedsiębiorcy wynikającymi z rejestru przedsiębiorców (KRS). Jeżeli zaś wnioskodawca ustanowił pełnomocnika, wniosek powinien być podpisany przez pełnomocnika i do wniosku powinien być załączony dokument pełnomocnictwa wraz z potwierdzeniem uiszczenia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa³². Zaznaczyć należy, że opłata skarbową od pełnomocnictwa winna być wniesiona na dedykowany rachunek bankowy Urzędu m.st. Warszawy³³.

Odnosząc się do wniosku o dokonanie wpisu pośrednika kredytowego do rejestru pośredników kredytowych, zaznaczyć należy, iż udostępniony na stronie internetowej KNF formularz wniosku został opracowany na podstawie przepisów UoKK oraz wymogów rejestrowych wynikających z UoKH. A zatem uwzględnia wszystkie niezbędne elementy nakreślone przepisami prawa. Należy mieć na uwadze, że przepisy UoKK nie wprowadzają obowiązku korzystania z formularza wniosku opracowanego przez UKNF. W przypadku samodzielnego sporządzania wniosku przez przedsiębiorcę ubiegającego się osobiście o wpis do rejestru (lub przez umocowanego przez niego pełnomocnika) ów „autorski” wniosek powinien wskazywać cel, w jakim wniosek jest składany, czyli zawierać wolę rejestracji przedsiębiorcy w rejestrze pośredników kredytowych, a także powinien uwzględniać wszystkie wspomniane wcześniej elementy wymagane przepisami UoKK oraz UoKH, stosownie do formy organizacyjno-prawnej przyjętej przez wnioskodawcę.

Formularz wniosku do KNF o dokonanie wpisu pośrednika kredytowego do rejestru pośredników kredytowych wskazuje wymagane załączniki do wniosku, czyli: zaświadczenie/zaświadczenia z KRK, wydruk potwierdzenia wniesienia opłaty (lub dokument

³² Por. art. 1 ust. 1 pkt 2 UoOS.

³³ Zgodnie z art. 12 ust. 1 UoOS, organem podatkowym właściwym w sprawach opłaty skarbowej jest wójt, burmistrz, prezydent miasta. Zaś art. 12 ust. 2 pkt 2 UoOS precyzuje, iż organem podatkowym właściwym miejscowo w sprawach opłaty skarbowej jest – od złożenia dokumentu stwierdzającego udzielenie pełnomocnictwa – organ podatkowy właściwy ze względu na miejsce złożenia dokumentu. Z tego względu, że siedziba UKNF jest zlokalizowana w Warszawie, organem podatkowym właściwym w zakresie opłaty skarbowej od pełnomocnictwa udzielonego dla dokonania czynności przed UKNF jest Urząd m.st. Warszawy.

potwierdzający jej dokonanie), aktualny odpis z rejestru przedsiębiorców (wydruk odpowiednio z CEIDG lub z KRS), a jeśli wnioskodawca jest reprezentowany przez pełnomocnika – także dokument pełnomocnictwa wraz z potwierdzeniem wniesienia opłaty od pełnomocnictwa.

2.2.2. Niekaralność

Wymóg niekaralności w zakresie przestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub przestępstwa skarbowego dotyczy odpowiednio:

- osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą, ubiegającej się o wpis do rejestru;
- wszystkich wspólników spółki nieposiadającej osobowości prawnej³⁴, ubiegającej się o wpis do rejestru (jeżeli wspólnikiem spółki nieposiadającej osobowości prawnej jest osoba prawna, wymóg co do braku prawomocnego skazania dotyczy także wszystkich członków zarządu tej osoby prawnej);
- wszystkich członków zarządu osoby prawnej ubiegającej się o wpis.

Jak wynika z powyższego unormowania, wymóg co do braku prawomocnego skazania nie dotyczy wnioskodawcy jako podmiotu zbiorowego, czyli spółek nieposiadających osobowości prawnej lub osób prawnych, lecz wyłącznie osób fizycznych będących przedsiębiorcami lub określonych osób fizycznych będących wspólnikami lub członkami zarządu podmiotu ubiegającego się o wpis do działu II rejestru pośredników kredytowych.

Odnosząc się do wymogu co do niekaralności, wyjaśnić należy, że przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub przestępstwo skarbowe, są ujęte w odpowiednich rozdziałach KK oraz KKS. Trzeba jednak pamiętać, że katalog każdego z ww. przestępstw nie ogranicza się do ww. aktów prawnych. Przykładem powyższego może być prawomocne skazanie za nieskładanie sprawozdań finansowych³⁵, które jest sformułowane w UoR i które wypełnia znamiona przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu.

UoKK wyraźnie wskazuje, że spełnienie wymogu co do braku prawomocnego skazania w zakresie ww. przestępstw dokumentuje się poprzez dostarczenie zaświadczenia uzyskanego z Krajowego Rejestru Karnego, potwierdzającego brak prawomocnego

³⁴ Zaznaczyć należy, że odnośnie do spółek osobowych UoKK nie ogranicza wymogu co do niekaralności tylko do tych wspólników, którym zgodnie z KRS, przypisano prawo do reprezentowania spółki, lecz wyraźnie zaznacza, że wymóg co do niekaralności dotyczy „wspólników”, co należy interpretować jako wymóg dotyczący wszystkich wspólników, niezależnie od ich statusu wewnątrz podmiotu.

³⁵ Por. art. 79 UoR.

skazania danej osoby (samego wnioskodawcy, każdego współnika wnioskodawcy lub każdego członka zarządu wnioskodawcy) za określone w UoKK przestępstwa³⁶.

W kontekście samego zaświadczenia z KRK zaznaczyć należy, że zawarta w nim adnotacja wskazująca na warunkowe umorzenie postępowania, nawet jeśli dotyczy przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub przestępstwa skarbowego, nie potwierdza „prawomocnego skazania” w zakresie ww. przestępstwa/przestępstw. Zastosowanie przez sąd instytucji „warunkowego umorzenia postępowania” oznacza bowiem, że sąd stwierdził winę oskarżonego, ale nie wymierzył mu kary, a postępowanie zostało warunkowo umorzone na okres próby, który wynosi od roku do lat trzech³⁷. A zatem w przypadku ubiegania się przez przedsiębiorcę o rejestrację w dziale II rejestru pośredników kredytowych wystąpienie w dostarczonym przez niego zaświadczeniu z KRK adnotacji o warunkowym umorzeniu postępowania w zakresie przestępstwa/przestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub przestępstwa skarbowego, oznacza brak prawomocnego skazania w zakresie tych przestępstw i nie stanowi przeszkody w uzyskaniu wpisu do rejestru.

Jak wynika z UoKK, omówiony powyżej wymóg co do niekaralności przedsiębiorcy (jego osobiście albo jego współników lub członków zarządu) ma charakter trwały³⁸, czyli zarejestrowany podmiot obowiązany jest go spełniać przez cały okres wykonywania działalności pośrednictwa kredytowego w zakresie kredytu konsumenckiego.

2.2.3. Opłata od wniosku o dokonanie wpisu

Opłata od wniosku o dokonanie wpisu pośrednika kredytowego do działu II rejestru pośredników kredytowych wynosi 600 zł, a do jej wniesienia obowiązany jest „podmiot składający wniosek”³⁹.

Opłata ta nie jest opłatą skarbową, ale ma status opłaty od czynności urzędowej. W przypadku nieuiszczenia jej przez wnioskodawcę, UKNF wyznacza termin do jej wniesienia, który nie może być krótszy niż 7 dni i dłuższy niż 14 dni⁴⁰. Niedokonanie opłaty w wyznaczonym terminie skutkuje zaniechaniem czynności uzależnionej od opłaty⁴¹, co w praktyce oznacza, że podmiot ubiegający się o wpis nie zostaje wpisany do rejestru.

³⁶ Por. art. 59db ust. 3 UoKK.

³⁷ Por. art. 66 i n. KK.

³⁸ Por. art. 59da ust. 2 UoKK.

³⁹ Por. art. 59dc ust. 1 UoKK.

⁴⁰ Por. art. 261 § 1 KPA.

⁴¹ Por. art. 261 § 2 KPA.

Wniesienie opłaty dokumentuje się poprzez załączenie do wniosku potwierdzenia jej dokonania (przekaz, wydruk potwierdzenia przelewu). Zaznaczyć należy, że niezaczenie do wniosku potwierdzenia wniesienia opłaty nie stanowi braku formalnego wniosku. To, czy opłata została wniesiona, może być bowiem potwierdzone przez UKNF w ramach procedury weryfikacyjnej wniosku o dokonanie wpisu.

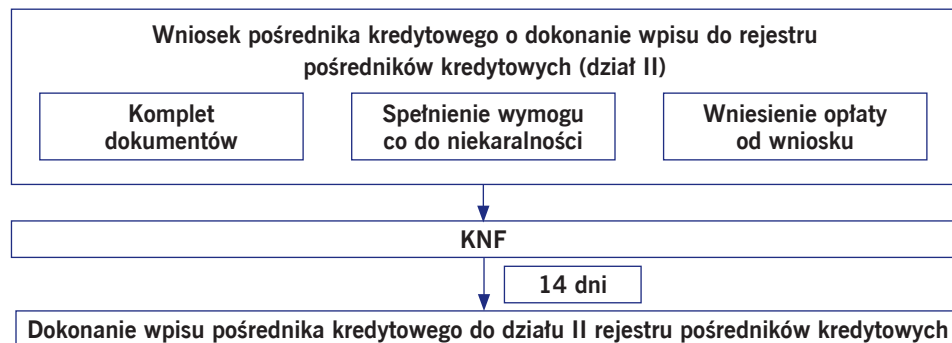
Z unormowania ustawowego, zgodnie z którym do wniesienia opłaty obowiązany jest „podmiot składający wniosek”, wynika, że jest to opłata od złożonego wniosku, a nie od dokonania wpisu. Nie podlega ona zatem zwrotowi w przypadku odmowy wpisu. Uszczegóławiając, zaznaczyć należy, że ze względu na to, że opłata ta nie ma statusu opłaty skarbowej, nie mają do niej zastosowania przepisy UoOS dotyczące zwrotu opłaty w przypadku niepodjęcia czynności urzędowej⁴². Jedynie w przypadku wycofania wniosku istnieje możliwość uzyskania zwrotu opłaty od wniosku, ale aby wycofanie wniosku było skuteczne i wiązało się ze zwrotem wniesionej opłaty, winno być dostarczone do UKNF w formie pisemnej przed faktycznym dokonaniem wpisu podmiotu do rejestru.

2.3. DOKONANIE WPISU LUB POINFORMOWANIE O BRAKACH FORMALNYCH WNIOSKU O WPIS

W przypadku pozytywnej weryfikacji wniosku wpis pośrednika kredytowego do rejestru pośredników kredytowych dokonywany jest w terminie 14 dni od dnia wpływu wniosku do UKNF. Schemat 2 ilustruje procedurę dokonywania wpisu przedsiębiorcy, spełniającego wymogi ustawowe, do działu II rejestru pośredników kredytowych.

Schemat 2. Procedura dokonywania wpisu przedsiębiorcy spełniającego wymogi ustawowe do działu II rejestru pośredników kredytowych

(Źródło: opracowanie własne na podstawie przepisów UoKK)

⁴² Por. art. 9 ust. 1 pkt 1 UoOS.

Należy jednak zaznaczyć, że maksymalny 14-dniowy termin na dokonanie wpisu do rejestru pośredników kredytowych ma zastosowanie w przypadku dostarczenia wniosku kompletnego, co do którego nie stwierdzono braków formalnych.

Brakiem formalnym wniosku jest brak któregokolwiek z wymaganych UoKK elementów wniosku, czyli np.: brak firmy wnioskodawcy, brak numeru NIP wnioskodawcy lub brak zaświadczenia/zaświadczeń z KRK odnośnie do osoby/osób, której/których dotyczy wymóg niekaralności w zakresie przestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub przestępstwa skarbowego.

W razie stwierdzenia braku formalnego wniosku UKNF występuje pisemnie do wnioskodawcy o jego uzupełnienie pod rygorem niedokonania wpisu podmiotu do rejestru. Od dnia uzupełnienia wniosku UKNF ma 14-dniowy termin na dokonanie wpisu przedsiębiorcy do rejestru.

2.4. PRZEDSIĘBIORCY WOBEC OBOWIĄZKU REJESTRACJI W DZIALE II REJESTRU POŚREDNIKÓW KREDYTOWYCH W OKRESIE PRZEJŚCIOWYM

Ze względu na konieczność zapewnienia ciągłości funkcjonowania rynku pośredników kredytu konsumenckiego ustawodawca obowiązany był nakreślić ustawowo zasady dla prowadzenia tej działalności po wejściu w życie obowiązku rejestracji. W tym celu, od dnia wejścia w życie UoKH zmieniającej UoKK, co nastąpiło z dniem 22 lipca 2017 r., wprowadzono 6-miesięczny okres przejściowy, który upływał z dniem 22 stycznia 2018 r.

W okresie przejściowym rynek pośredników kredytu konsumenckiego obejmował trzy grupy przedsiębiorców:

- pośredników kredytu konsumenckiego, którzy zamierzali kontynuować tę działalność po upływie okresu przejściowego;
- pośredników kredytu konsumenckiego, którzy nie zamierzali kontynuować tej działalności po upływie okresu przejściowego;
- przedsiębiorców, którzy zamierzali dopiero rozpocząć wykonywanie tej działalności.

Rozwiązania mające zastosowanie do poszczególnych ww. przypadków wprowadzone odpowiednimi przepisami UoKH, a także wynikające z UoKK, prezentuje Tabela 2.

Tabela 2. Rynek pośredników kredytu konsumenckiego wobec obowiązku rejestracji w dziale II rejestru pośredników kredytowych w okresie od 22 lipca 2017 r. do 22 stycznia 2018 r.

(Źródło: opracowanie własne na podstawie przepisów UoKH i UoKK)

Rynek pośredników kredytu konsumenckiego wobec obowiązku rejestracji w okresie przejściowym	
Pośrednicy kredytu konsumenckiego, którzy zamierzali kontynuować działalność po upływie okresu przejściowego	Mogli prowadzić przedmiotową działalność bez wymaganego wpisu do rejestru przez okres 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy (czyli od 22 lipca 2017 r. do 22 stycznia 2018 r.), ale w tym okresie obowiązani byli wystąpić do KNF z wnioskiem o dokonanie wpisu pośrednika kredytowego do rejestru pośredników kredytowych ⁴³ . Do wniosków złożonych w okresie przejściowym przez tych pośredników zastosowanie miał 6-miesięczny termin na ich rozpatrzenie od daty wpływu wniosku (lub uzupełnienia wniosku) do UKNF ⁴⁴ .
Pośrednicy kredytu konsumenckiego, którzy nie zamierzali kontynuować działalności po upływie okresu przejściowego	Mogli prowadzić przedmiotową działalność bez wymaganego wpisu do końca okresu przejściowego, czyli do 22 stycznia 2018 r.
Przedsiębiorcy zamierzający podjąć działalność pośrednictwa kredytowego w zakresie kredytu konsumenckiego w okresie przejściowym	Mogli prowadzić działalność po uzyskaniu wpisu do działu II rejestru pośredników kredytowych. W ich przypadku zastosowanie miały przepisy UoKK znowelizowanej przez UoKH, wprowadzające 14-dniowy termin na rozpatrzenie wniosku o dokonanie wpisu przez UKNF ⁴⁵ oraz obowiązek uzyskania wpisu przed rozpoczęciem prowadzenia tego rodzaju działalności ⁴⁶ .

Pomimo iż, ze względu na upływ okresu przejściowego, omówiona powyżej kwestia nie ma już znaczenia praktycznego, zasadnym wydaje się jej zaprezentowanie ze względu na liczne wątpliwości dotyczące rejestracji, sygnalizowane przez rynek pośredników kredytowych, a także przez konsumentów.

Znowelizowana UoKK wprowadziła odpowiedzialność karną dla pośredników kredytu konsumenckiego, prowadzących działalność bez wymaganego wpisu, w postaci kary grzywny do 100 000 zł⁴⁷. Nawiązując do treści zawartych w Tabeli 2, zaznaczyć należy, że w okresie przejściowym ww. kara nie miała zastosowania do:

⁴³ Por. art. 90 ust. 1 i ust. 2 UoKH.

⁴⁴ Por. art. 90 ust. 3 UoKH.

⁴⁵ Por. art. 59db ust. 4 UoKK.

⁴⁶ Por. art. 59da ust. 1 UoKK.

⁴⁷ Por. art. 59i UoKK.

- pośredników kredytu konsumenckiego, którzy zamierzali kontynuować działalność pośrednictwa po dniu 22 stycznia 2018 r., a którzy w okresie przejściowym (od 22 lipca 2017 r. do 22 stycznia 2018 r.) złożyli do KNF wniosek o dokonanie wpisu i wnioski podlegały procedowaniu przez UKNF;
- pośredników kredytu konsumenckiego, którzy wykonywali działalność pośrednictwa w okresie przejściowym i nie kontynuowali jej wykonywania po jego upływie.

Natomiast zagrożenie karą grzywny, o którym mowa powyżej, dotyczyło w okresie przejściowym tylko tych przedsiębiorców, którzy w dniu wejścia w życie ustawy (22 lipca 2017 r.) lub później podjęli wykonywanie działalności pośrednictwa kredytowego w zakresie kredytu konsumenckiego bez wymaganego wpisu do działu II rejestru pośredników kredytowych.

Po upływie okresu przejściowego, zagrożenie karą grzywny wspomniane powyżej dotyczy wszystkich przedsiębiorców, którzy podjęliby wykonywanie działalności pośrednictwa kredytowego w zakresie kredytu konsumenckiego bez wymaganego wpisu.

2.5. ZMIANA WPISU W DZIALE II REJESTRU POŚREDNIKÓW KREDYTOWYCH

Pośrednik wpisany do działu II rejestru pośredników kredytowych jest obowiązany do poinformowania KNF o zmianie danych objętych wpisem w terminie 7 dni od dnia zaistnienia zmian⁴⁸. Dla zgłoszenia zmian wpisu do działu II rejestru pośredników kredytowych wymagana jest forma pisemna, co w praktyce oznacza skierowanie wniosku do KNF o zmianę wpisu pośrednika kredytowego do rejestru pośredników kredytowych. Do wniosku o zmianę wpisu powinny być załączone dokumenty potwierdzające zmianę, czyli aktualny odpis z rejestru przedsiębiorców (odpis odpowiednio z CEIDG lub KRS) uwzględniający zmianę.

Odnosnie do obowiązku poinformowania KNF o zaistnieniu zmian zaznaczyć należy, że dotyczy on zmian „objętych wpisem”, czyli zmian obejmujących odpowiednio:

- firmę (nazwę) pośrednika;
- siedzibę i adres pośrednika;
- NIP pośrednika;
- numer w rejestrze przedsiębiorców (odpowiednio numer CEIDG lub KRS);
- imiona i nazwiska oraz numery NIP wspólników pośrednika będącego spółką nieposiadającą osobowości prawnej;

⁴⁸ Por. art. 59dd UoKK.

- imiona i nazwiska oraz numery NIP członków zarządu pośrednika będącego osobą prawną⁴⁹.

Zmiana wpisu może dotyczyć więcej niż jednej z danych objętych wpisem, co oznacza, że w trybie złożenia jednego wniosku o zmianę wpisu pośrednik może zgłosić zmianę jednej z danych, np.: adresu siedziby, lub zmianę kilku danych, np.: zmianę firmy i adresu siedziby, albo zmianę firmy i zmianę w składzie zarządu.

Zmiana innych danych niż te, które są widoczne w rejestrze, nie jest objęta obowiązkiem informacyjnym wobec KNF. Przykładowo, nie stanowi zmiany objętej wpisem uruchomienie przez pośrednika kolejnego miejsca wykonywania działalności ani też zarejestrowanie przez pośrednika w rejestrze przedsiębiorców (odpowiednio w CEIDG lub KRS) dodatkowej działalności w ramach przedmiotu działalności (dodatkowy kod PKD).

Zaznaczyć należy, że w przypadku, gdy wniosek o zmianę wpisu składa pośrednik będący spółką nieposiadającą osobowości prawnej lub osobą prawną, a zmiana dotyczy osoby nowego wspólnika lub nowego członka zarządu, to ze względu na sformułowane w UoKK wymagania co do niekaralności tych osób koniecznym jest załączenie do wniosku o zmianę wpisu również zaświadczenia z KRK potwierdzającego niekaralność tej osoby w zakresie nakreślonym odpowiednim przepisem UoKK.

Zmiana wpisu do rejestru pośredników kredytowych jest czynnością urzędową podlegającą opłacie w wysokości 200 zł⁵⁰, której należy dokonać na dedykowany rachunek bankowy UKNF. Potwierdzenie wniesienia opłaty od zmiany wpisu należy załączyć do wniosku o zmianę, ale także i w tym przypadku niezaczczenie potwierdzenia nie stanowi braku formalnego wniosku. UKNF ustala bowiem wniesienie opłaty w ramach procedury weryfikacji wniosku o dokonanie zmiany wpisu.

W przypadku niewniesienia przez wnioskodawcę wymaganej opłaty, UKNF wyznacza termin do jej dokonania, który nie może być krótszy niż 7 dni i dłuższy niż 14 dni⁵¹. Nieuiszczenie należności w wyznaczonym terminie skutkuje zaniechaniem czynności uzależnionej od opłaty⁵². W praktyce oznacza to, że zmiana nie zostaje uwzględniona w rejestrze, czyli wpis dotyczący danego przedsiębiorcy nie zostaje zaktualizowany.

⁴⁹ Por. art. 63 ust. 4 pkt 3 UoKH.

⁵⁰ Por. art. 59dc ust. 2 UoKK.

⁵¹ Por. art. 261 § 1 KPA.

⁵² Por. art. 261 § 2 KPA.

W kontekście zmiany wpisu wyjaśnić należy, że nie jest „zmianą wpisu” przekształcenie formy organizacyjno-prawnej przez pośrednika wpisanego do rejestru. Od strony rejestru przedsiębiorców (odpowiednio CEIDG lub KRS) zmiana formy organizacyjno-prawnej przedsiębiorcy wiąże się z ustaniem bytu prawnego przedsiębiorcy w dotychczasowej formie i zarejestrowaniem nowo utworzonego przedsiębiorcy o nowej (innej) formie organizacyjno-prawnej. W takim przypadku pośrednik powinien poinformować KNF o ustaniu bytu prawnego podmiotu wykreślonego z rejestru przedsiębiorców (odpowiednio z CEIDG lub z KRS), skierować do KNF wnioski o wykreślenie wpisu z rejestru pośredników kredytowych i wnieść opłatę od wykreślenia w wysokości 200 zł⁵³. Następnie przedsiębiorca powinien złożyć wniosek o dokonanie wpisu nowo utworzonego podmiotu do rejestru pośredników kredytowych wraz z wymaganymi załącznikami, a także wnieść opłatę 600 zł od wniosku o dokonanie wpisu.

2.6. ODMOWA WPISU W DZIALE II REJESTRU POŚREDNIKÓW KREDYTOWYCH

Zgodnie z UoKK podstawą odmowy wpisu do rejestru pośredników kredytowych jest prawomocne skazanie w zakresie przestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub przestępstwo skarbowe dotyczące odpowiednio:

- przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną ubiegającego się o wpis w rejestrze;
- wspólnika przedsiębiorcy będącego spółką nieposiadającą osobowości prawnej ubiegającego się o wpis w rejestrze (jeżeli wspólnikiem spółki nieposiadającej osobowości prawnej jest osoba prawna, dotyczy to członka/członków zarządu tej osoby prawnej);
- członka zarządu przedsiębiorcy będącego osobą prawną ubiegającego się o wpis w rejestrze⁵⁴.

Uwzględniając formę organizacyjno-prawną przedsiębiorcy, w razie wystąpienia jednej z ww. sytuacji, w UoKK wyraźnie zaznaczono, że odmowa jest wydawana w formie decyzji administracyjnej⁵⁵. Takie unormowanie oznacza, że KNF wszczyna postępowanie administracyjne w związku z wnioskiem o dokonanie wpisu. Postępowanie to jest prowadzone zgodnie z odpowiednimi przepisami KPA. O wszczęciu postępowania administracyjnego w związku z wnioskiem o dokonanie wpisu do rejestru pośredników kredytowych (do działu II) wnioskodawca jest informowany pisemnie⁵⁶, co daje mu możliwość skorzystania z prawa do zapoznania się ze złożonymi dokumentami.

⁵³ Por. art. 59dc ust. 2 UoKK.

⁵⁴ Por. art. 59de ust. 1 UoKK.

⁵⁵ Por. art. 59de ust. 1 UoKK.

⁵⁶ Por. art. 10 § 1 KPA.

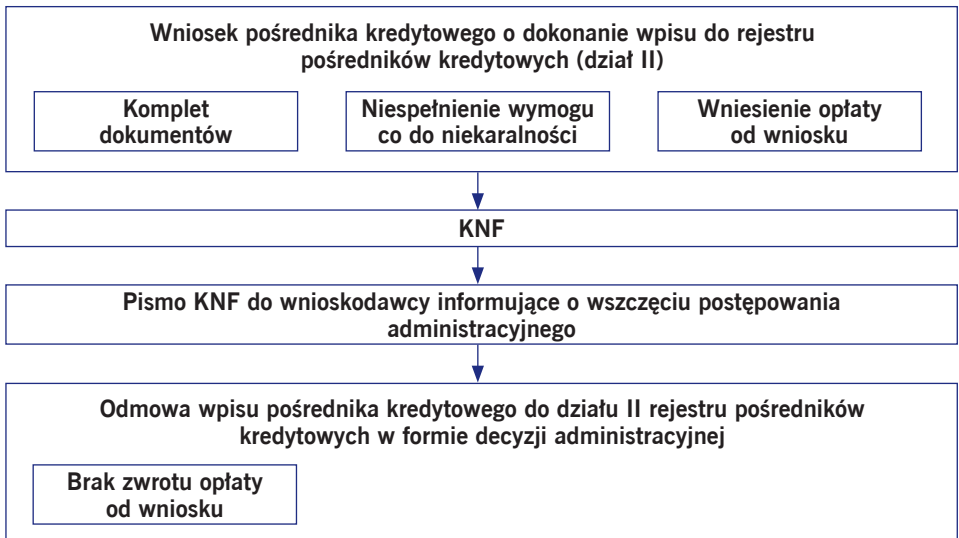
Postępowanie zostaje zakończone decyzją administracyjną, spełniającą zawarte w KPA wymagania dotyczące decyzji⁵⁷.

Konsekwencją decyzji o odmowie wpisu jest to, że wnioskodawca nie zostaje wpisany do rejestru. Zaznaczyć należy, że w przypadku odmowy wpisu opłata wniesiona od wniosku nie podlega zwrotowi, albowiem, jak już wspomniano, opłata ta przysługuje od wniosku, a nie od wpisu i nie ma statusu opłaty skarbowej, czyli nie podlega przepisom UoOS o zwrocie opłaty w przypadku niepodjęcia czynności urzędowej⁵⁸.

Przebieg postępowania administracyjnego w związku z wnioskiem o dokonanie wpisu przedsiębiorcy do działu II rejestru pośredników kredytowych zakończonego odmową ze względu na niespełnienie wymogu co do niekaralności ilustruje Schemat 3.

Schemat 3. Procedura przebiegu postępowania administracyjnego w związku z wnioskiem o dokonanie wpisu do rejestru pośredników kredytowych (dział II) złożonym przez przedsiębiorcę niespełniającego wymogu co do niekaralności w zakresie przestępstw wskazanych w UoKK

(Źródło: opracowanie własne na podstawie przepisów UoKK)

Nawiązując do Schematu 3, zaznaczyć należy, że ubieganie się o wpis do działu II rejestru pośredników kredytowych przez przedsiębiorcę, niespełniającego wymogu

⁵⁷ Por. art. 104 i n. KPA.

⁵⁸ Por. art. 9 ust. 1 pkt 1 UoOS.

w zakresie braku prawomocnego skazania za przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub przestępstwo skarbowe, a którego skazanie nie uległo zatarciu⁵⁹, jest bezcelowe, albowiem musi zakończyć się odmową wpisu. Wymogi sformułowane w UoKK dotyczące braku prawomocnego skazania są jednoznaczne i w przypadku woli wykonywania działalności pośrednictwa kredytowego w zakresie kredytu konsumenckiego przedsiębiorca powinien w pierwszej kolejności ustalić, czy je spełnia. Uzyskując zaświadczenie z KRK, powinno się mieć także na względzie instytucję „zatarcia skazania” określoną w KK⁶⁰. Jeżeli zaświadczenie uzyskane z KRK przez przedsiębiorcę (jego osobiście, wspólników lub członków zarządu) nadal zawiera wzmiankę o skazaniu, chociaż to skazanie uległo już zatarciu, przed dostarczeniem zaświadczenia do UKNF, należy wystąpić do KRK o usunięcie tej wzmianki.

KNF jest organem prowadzącym rejestr i dokonującym wpisu do tego rejestru zgodnie z procedurą nakreśloną przez właściwe przepisy ustawowe. A zatem, w ramach procedury weryfikacyjnej wniosku, nie należy do zadań KNF ani obsługującego ją UKNF ustalanie, czy skazanie wnioskodawcy ujawnione w przedstawionym przez niego zaświadczeniu z KRK uległo zatarciu.

2.7. WYKRĘŚLENIE POŚREDNIKA KREDYTU KONSUMENCKIEGO Z DZIAŁU II REJESTRU POŚREDNIKÓW KREDYTOWYCH

Podstawy wykreślenia pośrednika kredytowego w zakresie kredytu konsumenckiego z działu II rejestru pośredników kredytowych są następujące:

- podmiot przestał spełniać warunki co do braku prawomocnego skazania w zakresie przestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub przestępstwa skarbowego w odniesieniu do osób, których wymóg dotyczy⁶¹;
- podmiot przestał istnieć (został wykreślony z rejestru przedsiębiorców, odpowiednio z CEIDG lub KRS);
- podmiot wystąpił z wnioskiem o wykreślenie go z rejestru.

W przypadku prawomocnego skazania pośrednika wpisanego do rejestru wykreślenie z działu II rejestru pośredników kredytowych następuje niezwłocznie po uzyskaniu informacji w tym przedmiocie przez właściwą dla prowadzenia spraw rejestracji pośredników kredytowych komórkę UKNF oraz jest dokonywane w trybie „z urzędu”.

⁵⁹ Por. art. 106 i n. KK.

⁶⁰ Por. art. 106 i n. KK.

⁶¹ Por. art. 59de ust. 2 UoKK.

Zaś w przypadku jeżeli wykreślenie wpisu dokonywane jest na wniosek przedsiębiorcy, który zaprzestał wykonywania działalności pośrednictwa kredytowego w zakresie kredytu konsumenckiego, wiąże się ono z obowiązkiem wniesienia opłaty od wniosku o wykreślenie w wysokości 200 zł na dedykowany rachunek bankowy UKNF⁶².

ROZDZIAŁ III

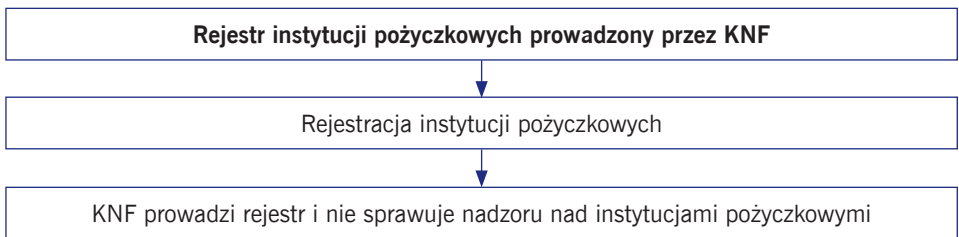
Rejestracja instytucji pożyczkowych

3.1. REJESTR INSTYTUCJI POŻYCZKOWYCH

Rejestr instytucji pożyczkowych został wprowadzony odpowiednimi przepisami znowelizowanej UoKK⁶³. Stanowi on urzędową formę ewidencji przedsiębiorców wykonujących działalność gospodarczą w zakresie udzielania lub dawania przyrzeczenia udzielenia kredytu konsumenckiego. Do rejestracji w rejestrze instytucji pożyczkowych zastosowanie mają odpowiednie przepisy UoKK. Schemat 4 ilustruje rejestr instytucji pożyczkowych w kontekście zadań KNF.

Schemat 4. Rejestr instytucji pożyczkowych w kontekście zadań KNF

(Źródło: opracowanie własne na podstawie przepisów UoKK)

Rejestr instytucji pożyczkowych jest prowadzony przez KNF w systemie teleinformatycznym i udostępniony na stronie internetowej KNF⁶⁴.

Wpis do rejestru następuje na wniosek przedsiębiorcy zamierzającego wykonywać działalność instytucji pożyczkowej⁶⁵. Procedurę rejestracyjną oraz wymogi dla insty-

⁶² Por. art. 59dc ust. 2 UoKK.

⁶³ Por. art. 59ab ust. 1 UoKK.

⁶⁴ Por. art. 59ab ust. 2 UoKK.

⁶⁵ Por. art. 59ac ust. 1 UoKK.

tucji pożyczkowej regulują odpowiednie przepisy UoKK. W sprawach odmowy wpisu do rejestru stosuje się odpowiednie przepisy KPA.

3.2. DEFINICJA INSTYTUCJI POŻYCZKOWEJ

Zgodnie z definicją ustawową **instytucja pożyczkowa to kredytodawca inny niż:**

- a) **bank krajowy, bank zagraniczny, oddział banku zagranicznego, instytucja kredytowa lub oddział instytucji kredytowej w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 2187, 2243 i 2354 oraz z 2019 r. poz. 326, 730 i 875);**
- b) **spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa oraz Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa;**
- c) **podmiot, którego działalność polega na udzielaniu kredytów konsumenckich w postaci odroczenia zapłaty ceny lub wynagrodzenia na zakup oferowanych przez niego towarów i usług⁶⁶.**

Jak wynika z powyższej definicji, instytucja pożyczkowa to kredytodawca, który:

- nie jest bankiem krajowym;
- nie jest bankiem zagranicznym;
- nie jest oddziałem banku zagranicznego;
- nie jest instytucją kredytową;
- nie jest oddziałem instytucji kredytowej;
- nie jest spółdzielczą kasą oszczędnościowo-kredytową ani Krajową Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową;
- nie prowadzi działalności polegającej na odraczaniu zapłaty ceny na zakup towarów lub usług znajdujących się w jego ofercie;
- w zakresie swojej działalności gospodarczej udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia kredytu konsumentowi.

Podkreślić należy, że działalność wykonywana przez kredytodawcę będącego instytucją pożyczkową dotyczy kredytu udzielanego konsumentowi. Przedsiębiorcy udzielający lub dający przyrzeczenie udzielenia kredytów wyłącznie na rzecz innych przedsiębiorców (tzw. kredytów firmowych) nie są objęci obowiązkiem rejestracji w rejestrze instytucji pożyczkowych.

Definiując kategorię „instytucja pożyczkowa”, zaznaczyć należy, że prowadzenie tego rodzaju działalności nie obejmuje wszystkich przedsiębiorców, niezależnie od przyjętej przez nich formy organizacyjno-prawnej. **Zgodnie z UoKK prowadzenie działalności**

⁶⁶ Por. art. 5 pkt 2a UoKK.

instytucji pożyczkowej jest zastrzeżone tylko dla tych przedsiębiorców, którzy przyjęli formę organizacyjno-prawną spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółki akcyjnej⁶⁷. Oznacza to, że przedsiębiorcy działający w pozostałych formach organizacyjno-prawnych, czyli np.: osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, spółki osobowe, spółdzielnie, nie mogą wykonywać działalności instytucji pożyczkowej.

3.3. WYMAGANIA DLA UZYSKANIA WPISU W REJESTRZE INSTYTUCJI POŻYCZKOWYCH

Zgodnie z odpowiednimi przepisami UoKK wymagania dla uzyskania wpisu instytucji pożyczkowej do rejestru instytucji pożyczkowych są następujące:

- **forma organizacyjno-prawna spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółki akcyjnej⁶⁸;**
- **minimalny kapitał zakładowy w wysokości 200 tys. zł⁶⁹;**
- **pokrycie kapitału zakładowego wkładem pieniężnym (środki nie mogą pochodzić z kredytu, pożyczki, emisji obligacji lub ze źródeł nieudokumentowanych)⁷⁰;**
- **niekaralność za przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub przestępstwo skarbowe członków zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej lub prokurenta/prokurentów instytucji pożyczkowej⁷¹.**

Formą wystąpienia w sprawie uzyskania wpisu w rejestrze instytucji pożyczkowych jest skierowanie wniosku do KNF⁷².

W kontekście wymagań ogólnych dla instytucji pożyczkowej należy także wspomnieć, iż na instytucji pożyczkowej spoczywa obowiązek posiadania w opisie przedmiotu działalności gospodarczej w rejestrze przedsiębiorców (KRS) odpowiedniego kodu PKD, odzwierciedlającego przedmiot prowadzonej działalności (64.92.Z.). Przy czym spełnienie tego wymogu przez przedsiębiorcę nie podlega weryfikacji UKNF prowadzonej względem wniosku o dokonanie wpisu instytucji pożyczkowej do rejestru instytucji pożyczkowych.

⁶⁷ Por. art. 59a ust. 1 UoKK.

⁶⁸ Por. art. 59a ust. 1 UoKK.

⁶⁹ Por. art. 59a ust. 2 UoKK.

⁷⁰ Por. art. 59a ust. 3 UoKK.

⁷¹ Por. art. 59a ust. 4 UoKK.

⁷² Por. art. 59ac ust. 1 UoKK.

3.3.1. Wniosek

Wniosek o dokonanie wpisu instytucji pożyczkowej do rejestru instytucji pożyczkowych powinien zawierać w swej treści wolę rejestracji przedsiębiorcy w rejestrze instytucji pożyczkowych, a także wszystkie elementy wymagane UoKK, czyli wskazanie:

- firmy (nazwy) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością albo spółki akcyjnej;
- siedziby spółki i adresu;
- imion i nazwisk oraz numerów PESEL członków zarządu;
- numeru w rejestrze przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS);
- NIP⁷³.

Wniosek musi być podpisany przez osobę/osoby uprawnione do reprezentacji podmiotu ubiegającego się o wpis. Informacja o sposobie reprezentowania wnioskodawcy (spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółki akcyjnej) jest zamieszczona w rejestrze przedsiębiorców (KRS)⁷⁴.

W przypadku gdy wnioskodawca, dochowując zasad reprezentacji dla wyznaczenia pełnomocnika, ustanowił pełnomocnika, wniosek powinien być podpisany przez pełnomocnika, a do wniosku powinien zostać załączony dokument pełnomocnictwa⁷⁵ wraz z potwierdzeniem wniesienia opłaty od pełnomocnictwa na dedykowany rachunek bankowy Urzędu m.st. Warszawy⁷⁶.

Odpowiedni przepis UoKK wymienia następujące załączniki wymagane do wniosku:

- zaświadczenia z KRK o niekaralności członków zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej lub prokurenta w zakresie przestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub przestępstwa skarbowego;
- dokumenty potwierdzające, że wnioskodawca jest spółką z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółką akcyjną;
- dokumenty potwierdzające, że kapitał zakładowy wnioskodawcy wynosi co najmniej 200 000 zł⁷⁷.

⁷³ Por. art. 59ac ust. 2 UoKK.

⁷⁴ Por. art. 39 UoKRS.

⁷⁵ Por. art. 1 ust. 1 pkt 2 UoOS.

⁷⁶ Zgodnie z art. 12 ust. 1 UoOS, organem podatkowym właściwym w sprawach opłaty skarbowej jest wójt, burmistrz, prezydent miasta. Zaś art. 12 ust. 2 pkt 2 UoOS precyzuje, iż organem podatkowym właściwym miejscowo w sprawach opłaty skarbowej jest – od złożenia dokumentu stwierdzającego udzielenie pełnomocnictwa – organ podatkowy właściwy ze względu na miejsce złożenia dokumentu. Z tego względu, że siedziba UKNF jest zlokalizowana w Warszawie, organem podatkowym właściwym w zakresie opłaty skarbowej od pełnomocnictwa udzielonego dla dokonania czynności przed UKNF jest Urząd m.st. Warszawy.

⁷⁷ Por. art. 59ac ust. 3. UoKK.

Odnosnie do zawartego w UoKK wymogu dotyczącego załączenia do wniosku „dokumentów potwierdzających spełnienie warunków” co do formy organizacyjno-prawnej i co do minimalnej wysokości kapitału zakładowego⁷⁸ zaznaczyć należy, że chociaż te dane są zawarte w rejestrze przedsiębiorców (KRS)⁷⁹, to zakres znaczeniowy kategorii „dokumenty potwierdzające spełnienie warunków” obejmuje także inne dokumenty zaświadczające o spełnieniu przez wnioskodawcę wymogów z tego zakresu. I tak dokumentami potwierdzającymi spełnienie przez instytucję pożyczkową ww. wymogów, oprócz aktualnego odpisu z KRS, są:

- oświadczenie wnioskodawcy, że zamierza prowadzić działalność gospodarczą w zakresie udzielania kredytów konsumenckich jako instytucja pożyczkowa⁸⁰;
- oświadczenie wnioskodawcy, że jego minimalny kapitał zakładowy wynosi 200 000 zł i że został pokryty wyłącznie wkładem pieniężnym, a środki na pokrycie kapitału nie pochodzą z kredytu, pożyczki, emisji obligacji lub ze źródeł nieudokumentowanych⁸¹.

Odnosząc się do wniosku do KNF o dokonanie wpisu instytucji pożyczkowej do rejestru instytucji pożyczkowych, zaznaczyć należy, iż udostępniony na stronie internetowej KNF formularz wniosku został opracowany na podstawie przepisów UoKK i uwzględnia wszystkie niezbędne elementy nakreślone przepisami prawa. Należy mieć na uwadze, że przepisy UoKK nie wprowadzają obowiązku korzystania z formularza wniosku opracowanego przez UKNF. W przypadku samodzielnego sporządzania wniosku przez przedsiębiorcę ubiegającego się osobiście o wpis do rejestru (lub przez umocowanego przez niego pełnomocnika) ów „autorski” wniosek powinien wskazywać cel, w jakim wniosek jest składany, czyli zawierać wolę rejestracji przedsiębiorcy w rejestrze instytucji pożyczkowych, a także powinien uwzględniać wszystkie ww. elementy wymagane dla rejestracji instytucji pożyczkowej.

3.3.2. Niekaralność

Wymóg co do niekaralności w zakresie przestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub przestępstwa skarbowego dotyczy odpowiednio:

- członków zarządu instytucji pożyczkowej;
- członków rady nadzorczej instytucji pożyczkowej;
- członków komisji rewizyjnej instytucji pożyczkowej;
- prokurenta/prokurentów instytucji pożyczkowej.

⁷⁸ Por. art. 59ac ust. 3 UoKK.

⁷⁹ Por. art. 38 pkt 8 lit. a oraz pkt 9 lit. a UoKRS.

⁸⁰ Por. art. 59a ust. 5 pkt 3 UoKK.

⁸¹ Por. art. 59a ust. 3 UoKK.

Jak wynika z powyższego, wymóg co do braku prawomocnego skazania nie dotyczy podmiotu zbiorowego, czyli odpowiednio spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółki akcyjnej, a wyłącznie osób występujących w ich organach statutowych i osoby prokurenta/prokurentów.

Odnosnie do ww. wymogu co do niekaralności wyjaśnić należy, że przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub przestępstwo skarbowe, są ujęte w odpowiednich rozdziałach KK oraz KKS. Trzeba jednak pamiętać, że katalog każdego z ww. przestępstw nie ogranicza się do ww. aktów prawnych. Przykładem powyższego może być prawomocne skazanie za nieskładanie sprawozdań finansowych⁸², które jest sformułowane w UoR i które, według UKNF, wypełnia znamiona przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu.

UoKK wyraźnie wskazuje, że spełnienie wymogu co do braku prawomocnego skazania w zakresie ww. przestępstw dokumentuje się poprzez dostarczenie zaświadczenia/zaświadczeń uzyskanego/uzyskanych z Krajowego Rejestru Karnego (polskiego), potwierdzających brak skazania członków zarządu, członków rady nadzorczej, członków komisji rewizyjnej prokurenta/prokurentów wnioskodawcy w zakresie nakreślonym ustawą⁸³.

Zaznaczyć należy, że zapis w zaświadczeniu z KRK wskazujący na warunkowe umorzenie postępowania, nawet jeśli dotyczy przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub przestępstwa skarbowego, nie potwierdza „prawomocnego skazania” w zakresie ww. przestępstwa/przestępstw. Zastosowanie przez sąd instytucji „warunkowego umorzenia postępowania” oznacza bowiem, że sąd stwierdził winę oskarżonego, ale nie wymierzył mu kary, a postępowanie zostało warunkowo umorzone na okres próby, który, zgodnie z KK, wynosi od roku do lat trzech⁸⁴. A zatem w przypadku ubiegania się przez przedsiębiorcę o wpis do rejestru instytucji pożyczkowych wystąpienie w zaświadczeniu z KRK, dostarczonym do UKNF, adnotacji o warunkowym umorzeniu postępowania w zakresie przestępstwa/przestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub przestępstwa skarbowego, oznacza brak prawomocnego skazania w zakresie tych przestępstw i nie stanowi przeszkody dla uzyskania wpisu w rejestrze instytucji pożyczkowych.

⁸² Por. art. 79 UoR.

⁸³ Por. art. 59ac ust. 3 UoKK.

⁸⁴ Por. art. 66 i n. KK.

Jak wynika z UoKK, omówiony powyżej wymóg co do niekaralności członków zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej, prokurenta/prokurentów instytucji pożyczkowej ma charakter trwały⁸⁵, czyli zarejestrowany podmiot obowiązany jest go spełniać przez cały okres wykonywania działalności instytucji pożyczkowej.

3.3.3. Opłata od wniosku o dokonanie wpisu

Opłata od wniosku związana z rejestracją instytucji pożyczkowej wynosi 600 zł, a obowiązany do jej wniesienia jest „podmiot składający wniosek”⁸⁶. Opłata ta nie jest opłatą skarbową, lecz należnością, od której wniesienia uzależnione jest dokonanie czynności urzędowej, czyli wpis do rejestru. W przypadku niewniesienia przez wnioskodawcę wymaganej opłaty, UKNF wyznacza termin do wniesienia tej należności, który nie może być krótszy niż 7 dni i dłuższy niż 14 dni⁸⁷. Nieuiszczenie należności w wyznaczonym terminie skutkuje zaniechaniem czynności uzależnionej od opłaty⁸⁸, co w praktyce oznacza, że podmiot nie zostaje wpisany do rejestru.

Wniesienie opłaty dokumentuje się poprzez załączenie do wniosku potwierdzenia jej dokonania (przekaz, wydruk potwierdzenia przelewu). Zaznaczyć należy, że niezaczenie do wniosku potwierdzenia wniesienia opłaty nie stanowi braku formalnego wniosku. To, czy opłata została faktycznie wniesiona, jest ustalane przez UKNF w ramach weryfikacji wniosku o dokonanie wpisu. Z zastosowanego w UoKK unormowania, zgodnie z którym „do wniesienia opłaty jest obowiązany podmiot składający wniosek”, wynika, że opłata dotyczy złożonego wniosku, a nie dokonania wpisu. W konsekwencji oznacza to, że opłata nie podlega zwrotowi w przypadku odmowy wpisu.

Istnieje możliwość uzyskania zwrotu opłaty od wniosku w przypadku jego wycofania. Aby wycofanie wniosku było skuteczne i wiązało się ze zwrotem wniesionej opłaty, winno być dostarczone do UKNF w formie pisemnej, przed faktycznym dokonaniem wpisu podmiotu do przedmiotowego rejestru.

3.4. DOKONANIE WPISU LUB POINFORMOWANIE O BRAKACH FORMALNYCH WNIOSKU O WPIS

Dla wykonywania działalności instytucji pożyczkowej wymagane jest uzyskanie wpisu w rejestrze instytucji pożyczkowych⁸⁹. W przypadku pozytywnej weryfikacji wniosku, wpis instytucji pożyczkowej do rejestru instytucji pożyczkowych jest dokonywany

⁸⁵ Por. art. 59a ust. 4 UoKK.

⁸⁶ Por. art. 59ad ust. 1 UoKK.

⁸⁷ Por. art. 261 § 1 KPA.

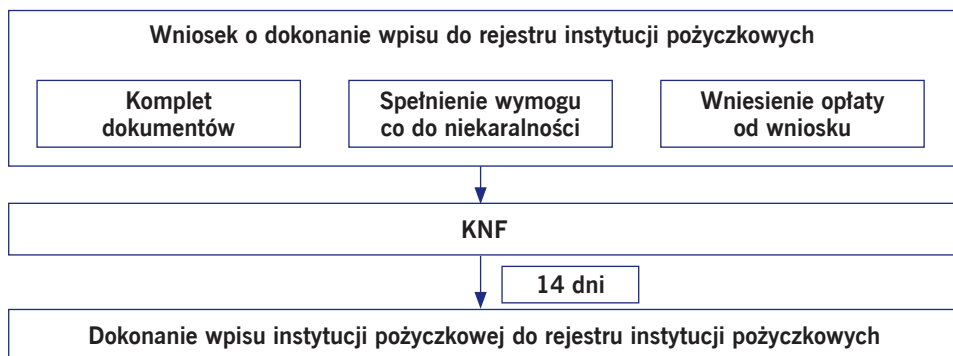
⁸⁸ Por. art. 261 § 2 KPA.

⁸⁹ Por. art. 59aa ust. 1 UoKK.

w terminie 14 dni od dnia wpływu wniosku do KNF lub jego uzupełnienia⁹⁰. Dzień dokonania wpisu do rejestru instytucji pożyczkowych jest dniem rozpoczęcia działalności przez instytucję pożyczkową⁹¹. Schemat 5 ilustruje procedurę dokonania wpisu instytucji pożyczkowej, spełniającej wymogi ustawowe, do rejestru instytucji pożyczkowych.

Schemat 5. Procedura dokonania wpisu instytucji pożyczkowej spełniającej wymogi ustawowe do rejestru instytucji pożyczkowych

(Źródło: opracowanie własne na podstawie przepisów UoKK)

W odniesieniu do Schematu 5 zaznaczyć należy, iż maksymalny termin na dokonanie wpisu do rejestru instytucji pożyczkowych ma zastosowanie w przypadku dostarczenia wniosku kompletnego, co do którego nie stwierdzono braków formalnych.

Brakiem formalnym wniosku jest brak któregośkolwiek elementu wniosku wskazanego w UoKK, czyli np.: brak firmy wnioskodawcy, brak numeru NIP wnioskodawcy lub brak zaświadczenia/zaświadczeń z KRK odnośnie do osoby/osób, której/których dotyczy wymóg niekaralności w zakresie przestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub przestępstwa skarbowego.

W razie stwierdzenia braku formalnego wniosku UKNF występuje pisemnie do wnioskodawcy o jego uzupełnienie pod rygorem niedokonania wpisu podmiotu do rejestru. Od dnia uzupełnienia wniosku UKNF ma 14-dniowy termin na dokonanie wpisu instytucji pożyczkowej do rejestru.

⁹⁰ Por. art. 59ac ust. 4 UoKK.

⁹¹ Por. art. 59aa ust. 2 UoKK.

3.5. PRZEDSIĘBIORCY WOBEC OBOWIĄZKU REJESTRACJI W REJESTRZE INSTYTUCJI POŻYCZKOWYCH W OKRESIE PRZEJŚCIOWYM

Ze względu na konieczność zapewnienia ciągłości na rynku instytucji pożyczkowych ustawodawca obowiązany był nakreślić ustawowo zasady dla prowadzenia tej działalności po wejściu w życie obowiązku rejestracji.

W tym celu, od dnia wejścia w życie UoKH nowelizującej UoKK, co nastąpiło w dniu 22 lipca 2017 r., wprowadzono 6-miesięczny okres przejściowy, który upływał z dniem 22 stycznia 2018 r. W czasie okresu przejściowego rynek instytucji pożyczkowych obejmował trzy grupy przedsiębiorców:

- przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w zakresie udzielania lub dawania przyrzeczenia udzielenia kredytu konsumenckiego i zamierzających kontynuować tę działalność po okresie przejściowym;
- przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w zakresie udzielania lub dawania przyrzeczenia udzielenia kredytu konsumenckiego i niezamierzających kontynuować tej działalności po okresie przejściowym;
- przedsiębiorców, którzy rozpoczęli prowadzenie działalności instytucji pożyczkowej w okresie przejściowym i później.

Rozwiązania mające zastosowanie do każdego z ww. przypadków wprowadzone odpowiednimi przepisami UoKH, a także wynikające z UoKK, prezentuje Tabela 3.

Tabela 3. Przedsiębiorcy wobec obowiązku rejestracji w rejestrze instytucji pożyczkowych w okresie od 22 lipca 2017 r. do 22 stycznia 2018 r.

(Źródło: opracowanie własne na podstawie przepisów UoKH i UoKK)

Przedsiębiorcy wobec obowiązku rejestracji w rejestrze instytucji pożyczkowych w okresie przejściowym	
Przedsiębiorcy, którzy zamierzali kontynuować działalność instytucji pożyczkowej	Mogli kontynuować przedmiotową działalność bez wymaganego wpisu do rejestru instytucji pożyczkowych przez okres 6 miesięcy od wejścia w życie ustawy (od 22 lipca 2017 r. do 22 stycznia 2018 r.), ale w tym czasie obowiązani byli wystąpić do KNF z wnioskiem o dokonanie wpisu instytucji pożyczkowej do rejestru instytucji pożyczkowych ⁹² . Do wniosków złożonych przez tych przedsiębiorców miał zastosowanie 6-miesięczny termin na ich rozpatrzenie liczony od daty wpływu wniosku (lub uzupełnienia wniosku) do UKNF ⁹³ .

⁹² Por. art. 89 ust. 1 UoKH.

⁹³ Por. art. 89 ust. 2 UoKH.

Przedsiębiorcy wobec obowiązku rejestracji w rejestrze instytucji pożyczkowych w okresie przejściowym

Przedsiębiorcy, którzy nie zamierzali kontynuować działalności instytucji pożyczkowej	Mogli prowadzić przedmiotową działalność do końca okresu przejściowego, czyli do 22 stycznia 2018 r. bez wymaganego wpisu do rejestru instytucji pożyczkowych ⁹⁴ .
Przedsiębiorcy zamierzający podjąć działalność jako instytucja pożyczkowa	Mogli podjąć przedmiotową działalność dopiero po uzyskaniu wpisu w rejestrze instytucji pożyczkowych ⁹⁵ . Do wniosków złożonych przez tych przedsiębiorców zastosowanie miał 14-dniowy termin na ich rozpatrzenie liczony od daty wpływu (lub uzupełnienia) wniosku do UKNF ⁹⁶ .

Pomimo iż, ze względu na upływ okresu przejściowego, omówiona powyżej kwestia nie ma już znaczenia praktycznego, zasadnym wydaje się jej zaprezentowanie ze względu na liczne wątpliwości dotyczące rejestracji, sygnalizowane przez rynek kredytodawców, a także przez konsumentów.

Znowelizowana UoKK wprowadziła sankcję dla podmiotów prowadzących działalność polegającą na udzielaniu lub dawaniu przyrzeczenia udzielenia kredytu konsumenckiego bez wymaganego wpisu do rejestru instytucji pożyczkowych w postaci kary grzywny do 500 000 zł⁹⁷. W kontekście tej sankcji, nawiązując do treści zawartych w Tabeli 3, zaznaczyć należy, że w okresie przejściowym, jak również po okresie przejściowym w czasie procedowania wniosków złożonych w okresie przejściowym nie miała ona zastosowania:

- do podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w zakresie udzielania lub dawania przyrzeczenia udzielenia kredytu konsumenckiego, które zamierzały kontynuować tę działalność po okresie przejściowym i które w okresie od dnia 22 lipca 2017 r. do dnia 22 stycznia 2018 r. złożyły do KNF wnioski o dokonanie wpisu do rejestru instytucji pożyczkowych i wnioski podlegały procedowaniu;
- do podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w zakresie udzielania lub dawania przyrzeczenia udzielenia kredytu konsumenckiego, które nie zamierzały kontynuować prowadzenia tego rodzaju działalności po okresie przejściowym i które zakończyły prowadzenie tego rodzaju działalności z dniem 22 stycznia 2018 r.

Obie te grupy przedsiębiorców mogły bowiem, z zachowaniem ww. warunków, prowadzić w okresie przejściowym działalność instytucji pożyczkowej bez

⁹⁴ Por. art. 89 ust. 1 UoKH.

⁹⁵ Por. art. 59aa ust. 1 UoKK.

⁹⁶ Por. art. 59ac ust. 4 UoKK.

⁹⁷ Por. art. 59h UoKK.

wymaganego wpisu. Zagrożenie karą grzywny, o którym mowa powyżej, dotyczyło w okresie przejściowym tylko tych przedsiębiorców, którzy w dniu 22 lipca 2017 r. lub później rozpoczęli prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie udzielania lub dawania przyrzeczenia udzielenia kredytu konsumenckiego bez wymaganego wpisu do rejestru instytucji pożyczkowych. Nawet jeśli w okresie przejściowym podmioty te złożyły do UKNF wymagany wniosek, to jednak do rozpoczęcia tego rodzaju działalności ustawowo wymagane było uzyskanie wpisu do rejestru instytucji pożyczkowych.

Po upływie okresu przejściowego, zagrożenie karą grzywny do 500 000 zł dotyczy wszystkich przedsiębiorców, którzy podejmują wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie udzielania lub dawania przyrzeczenia udzielenia kredytu konsumenckiego jako instytucja pożyczkowa, a nie zostali wpisani do rejestru instytucji pożyczkowych.

3.6. ZMIANA WPISU W REJESTRZE INSTYTUCJI POŻYCZKOWYCH

Instytucja pożyczkowa wpisana do rejestru instytucji pożyczkowych jest obowiązana do poinformowania KNF o zmianie danych objętych wpisem w terminie 7 dni od dnia zaistnienia zmian⁹⁸. Odnośnie do obowiązku poinformowania KNF o zmianie danych objętych wpisem zaznaczyć należy, że dotyczy on zmian „danych objętych wpisem”, czyli zmian dotyczących odpowiednio:

- firmy (nazwy) instytucji pożyczkowej;
- siedziby i adresu instytucji pożyczkowej;
- numeru w rejestrze przedsiębiorców (KRS);
- numeru NIP⁹⁹.

Zmiana wpisu może dotyczyć więcej niż jednej z danych objętych wpisem, co oznacza, że w trybie złożenia jednego wniosku o zmianę wpisu instytucja pożyczkowa może zgłosić zmianę jednej z danych, np.: adresu siedziby, lub zmianę kilku danych, np.: zmianę firmy i adresu siedziby.

Do zgłoszenia zmiany wpisu w rejestrze instytucji pożyczkowych wymagana jest forma pisemna, co w praktyce oznacza skierowanie wniosku do KNF o zmianę wpisu w rejestrze instytucji pożyczkowych. Wniosek o zmianę wpisu w rejestrze instytucji pożyczkowych powinien zawierać w swej treści dane identyfikacyjne dotyczące wnioskodawcy, czyli:

⁹⁸ Por. art. 59af UoKK.

⁹⁹ Por. art. 59ae UoKK.

- firmę (nazwę) instytucji pożyczkowej;
- siedzibę i adres instytucji pożyczkowej;
- numer KRS instytucji pożyczkowej;
- NIP instytucji pożyczkowej.

Do wniosku o zmianę wpisu powinny być załączone dokumenty potwierdzające zmianę, czyli aktualny odpis z rejestru przedsiębiorców (KRS) uwzględniający zmianę.

Zmiana wpisu do rejestru instytucji pożyczkowych jest czynnością urzędową związaną z wniesieniem opłaty w wysokości 200 zł¹⁰⁰. Opłata ta nie jest opłatą skarbową w rozumieniu przepisów UoOS, ale należnością, od której wniesienia uzależnione jest dokonanie czynności urzędowej (zmiana wpisu). Opłatę tę należy wnieść na dedykowany rachunek bankowy UKNF. Potwierdzenie wniesienia opłaty od zmiany wpisu należy załączyć do wniosku o zmianę wpisu, ale także i w tym przypadku brak potwierdzenia wniesienia opłaty nie stanowi braku formalnego wniosku. UKNF bowiem ustala wniesienie ww. opłaty w ramach weryfikacji wniosku o dokonanie zmiany wpisu.

W przypadku niewniesienia przez wnioskodawcę wymaganej opłaty, UKNF wyznacza termin do wniesienia tej należności, który nie może być krótszy niż 7 dni i dłuższy niż 14 dni¹⁰¹. Nieuiszczenie opłaty w wyznaczonym terminie skutkuje zaniechaniem czynności urzędowej uzależnionej od opłaty¹⁰², co w praktyce oznacza, że wpis dotyczący instytucji pożyczkowej nie zostaje zaktualizowany.

W przypadku zmian osoby członków zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej czy osoby prokurenta/prokurentów zaznaczyć należy, że nie są to zmiany dotyczące „danych objętych wpisem”. Oczywiście ustawowy wymóg co do braku prawomocnego skazania w zakresie przestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub przestępstwa skarbowego dotyczący członków zarządu, członków rady nadzorczej, członków komisji rewizyjnej lub prokurenta/prokurentów, ma charakter trwały i instytucja pożyczkowa wpisana do rejestru instytucji pożyczkowych obowiązana jest do jego dochowania. **Niespełnienie tego wymogu jest ustawową podstawą do niezwłocznego wykreślenia podmiotu z rejestru instytucji pożyczkowych**¹⁰³.

W kontekście zmiany wpisu wyjaśnić należy, że zmiana formy organizacyjno-prawnej instytucji pożyczkowej (ze spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w spółkę akcyjną)

¹⁰⁰ Por. art. 59ad ust. 2 UoKK.

¹⁰¹ Por. art. 261 § 1 KPA.

¹⁰² Por. art. 261 § 2 KPA.

¹⁰³ Por. art. 59ag ust. 2 UoKK.

nie stanowi zmiany danych objętych wpisem. Od strony rejestru przedsiębiorców (KRS) zmiana formy organizacyjno-prawnej przedsiębiorcy wiąże się z ustaniem bytu prawnego przedsiębiorcy w dotychczasowej formie organizacyjno-prawnej i zarejestrowaniem nowo utworzonego przedsiębiorcy o nowej (innej) formie. W takim przypadku instytucja pożyczkowa powinna:

- poinformować KNF o ustaniu bytu prawnego podmiotu (o wykreśleniu podmiotu z rejestru przedsiębiorców KRS) i wystąpić z wnioskiem o wykreślenie go z rejestru instytucji pożyczkowych oraz wnieść opłatę od wykreślenia;
- wystąpić z wnioskiem do KNF o dokonanie wpisu nowo utworzonego podmiotu do rejestru instytucji pożyczkowych oraz wnieść opłatę od wniosku o wpis.

3.7. ODMOWA WPISU W REJESTRZE INSTYTUCJI POŻYCZKOWYCH

Podstawą odmowy wpisu do rejestru instytucji pożyczkowych jest, zgodnie z UoKK, niespełnienie któregokolwiek warunku określonego jako wymaganego dla instytucji pożyczkowej, czyli:

- brak wymaganej ustawą formy organizacyjno-prawnej;
- brak kapitału zakładowego w wymaganej wysokości;
- niespełnienie wymogu odnośnie do sposobu pokrycia kapitału zakładowego;
- niespełnienie wymogu odnośnie do niekaralności w zakresie przestępstwa/przestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub przestępstwa skarbowego przez członka/członków zarządu, członka/członków rady nadzorczej, członka/członków komisji rewizyjnej lub osoby prokurenta/prokurentów wnioskodawcy.

Chociaż UoKK nie precyzuje tego w sposób wyraźny, odmowa wpisu do rejestru instytucji pożyczkowych jest wydawana w formie decyzji administracyjnej, a zatem zastosowanie mają do tej czynności urzędowej odpowiednie przepisy KPA dotyczące decyzji¹⁰⁴.

W przypadku niespełnienia przez wnioskodawcę wymogów ustawowych dla instytucji pożyczkowej wnioskodawca jest informowany przez UKNF pisemnie o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie wniosku o dokonanie wpisu instytucji pożyczkowej do rejestru instytucji pożyczkowych¹⁰⁵. To daje wnioskodawcy możliwość skorzystania z prawa do zapoznania się z dokumentami zgromadzonymi w sprawie. Postępowanie administracyjne kończy się wydaniem decyzji administracyjnej.

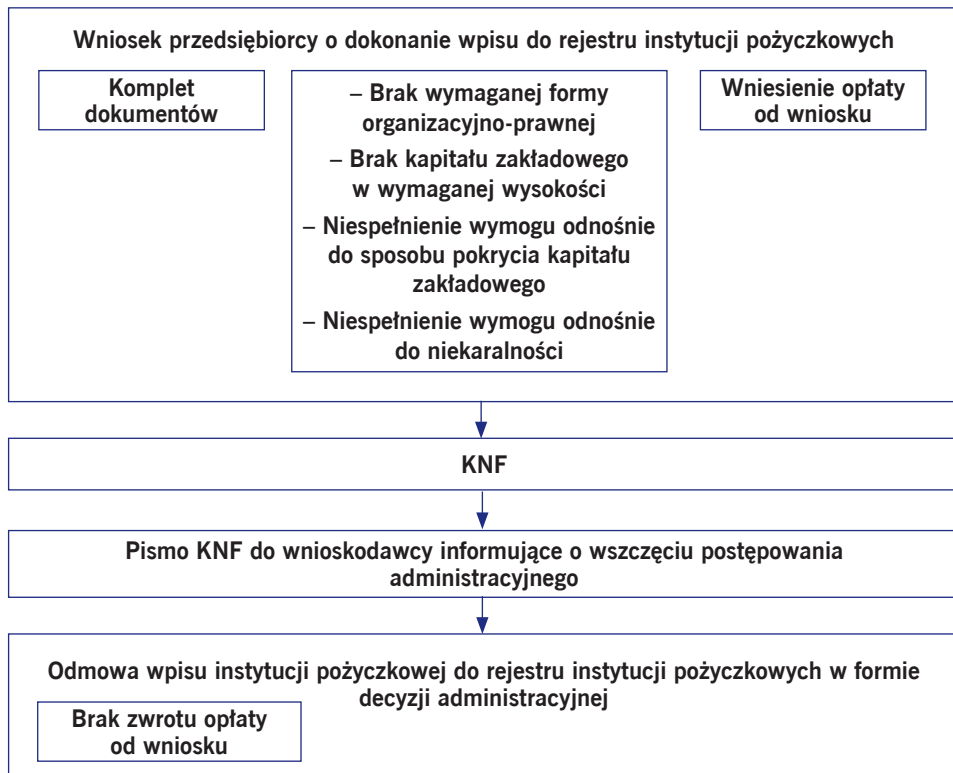
¹⁰⁴ Por. art. 104 § 1 KPA.

¹⁰⁵ Por. art. 10 § 1 KPA.

Schemat 6 ilustruje przebieg postępowania administracyjnego w sprawie wpisu instytucji pożyczkowej do rejestru instytucji pożyczkowych niespełniającej wymogu/wymogów ustawowych.

Schemat 6. Procedura przebiegu postępowania administracyjnego w związku z wnioskiem o dokonanie wpisu do rejestru instytucji pożyczkowych złożonym przez przedsiębiorcę niespełniającego wymogów wynikających z UoKK

(Źródło: opracowanie własne na podstawie przepisów UoKK)

Nawiązując do procedury odmowy wpisu zilustrowanej na Schemacie 6, zaznaczyć należy, że podstawą odmowy może być zarówno łączne wystąpienie wszystkich podstaw do odmowy wpisu ujętych na Schemacie 6, jak i wyłącznie jednej z nich.

Zaznaczyć należy, że ubieganie się o wpis do rejestru instytucji pożyczkowych przez podmiot niespełniający warunków nakreślonych w UoKK jest bezcelowe, albowiem w ramach procedury weryfikacyjnej niespełnienie ustawowego wymogu (wymogów) dla rejestracji zostanie wykazane, co będzie stanowić podstawę do wszczęcia

postępowania administracyjnego zakończonego odmową wpisu, a opłata wniesiona przez wnioskodawcę, jako „opłata od wniosku”, nie będzie podlegała zwrotowi.

3.8. WYKREŚLENIE INSTYTUCJI POŻYCZKOWEJ Z REJESTRU INSTYTUCJI POŻYCZKOWYCH

Z odpowiednich przepisów UoKK wnioskuje się następujące podstawy do wykreślenia instytucji pożyczkowej z rejestru instytucji pożyczkowych:

- brak kapitału zakładowego w wysokości określonej ustawą;
- prawomocne skazanie w zakresie przestępstwa/przestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub przestępstwa skarbowego członka/członków zarządu, członka/członków rady nadzorczej, członka/członków komisji rewizyjnej lub osoby prokurenta/prokurentów instytucji pożyczkowej¹⁰⁶.

W przypadku zaistnienia powyższych okoliczności wykreślenie następuje niezwłocznie i jest dokonywane w trybie „z urzędu”.

Wykreślenie podmiotu z rejestru instytucji pożyczkowych dokonywane jest także na wniosek podmiotu. Opłata od wykreślenia wynosi 200 zł¹⁰⁷.

ROZDZIAŁ IV

Formy wystąpienia do KNF w związku z wpisem do działu II rejestru pośredników kredytowych lub do rejestru instytucji pożyczkowych

Sprecyzować należy, że forma wystąpienia do KNF w związku z wpisem do działu II rejestru pośredników kredytowych lub rejestru instytucji pożyczkowych obejmuje wniosek o dokonanie wpisu, wniosek o zmianę wpisu (aktualizacja wpisu) lub wniosek o wykreślenie wpisu. W każdej z ww. sytuacji wystąpienie wnioskodawcy może mieć formę papierową lub elektroniczną.

¹⁰⁶ Por. art. 59ag ust. 2 UoKK.

¹⁰⁷ Por. art. 59ad ust. 2 UoKK.

4.1. PAPIEROWA FORMA WNIOSKU

W przypadku skierowania wniosku w formie papierowej wniosek winien być podpisany przez wnioskodawcę. W przypadku gdy przedsiębiorca samodzielnie kieruje wnioskiem o dokonanie wpisu do rejestru pośredników kredytowych lub do rejestru instytucji pożyczkowych (także wniosek o zmianę wpisu lub wykreślenie wpisu), obowiązany jest on załączyć do wniosku dokumenty (załączniki) w oryginale lub w formie odpisu uwierzytelnionego przez notariusza¹⁰⁸. Wnioskodawca działający we własnym imieniu nie jest bowiem upoważniony do samodzielnego uwierzytelniania odpisów dokumentów załączonych do wniosku.

Niezależnie od przyjętej przez przedsiębiorcę formy organizacyjno-prawnej, występując do KNF o dokonanie wpisu do rejestru pośredników kredytowych lub dokonanie wpisu do rejestru instytucji pożyczkowych, przedsiębiorca może działać przez pełnomocnika. Skierowanie wniosku o dokonanie wpisu do obu ww. rejestrów nie wymaga bowiem, na gruncie UoKK, osobistego działania wnioskodawcy i w przypadku obu tych procedur rejestracyjnych możliwe jest działanie wnioskodawcy przez pełnomocnika.

Jeżeli wnioskodawca działa przez pełnomocnika, wskazać należy, że pełnomocnikiem może być osoba fizyczna posiadająca zdolność do czynności prawnych (także pełnomocnik profesjonalny), pisemnie umocowana do działania w imieniu wnioskodawcy¹⁰⁹. W takim przypadku dodatkowo do wniosku powinien być załączony dokument pełnomocnictwa (w oryginale lub formie uwierzytelnionego urzędowo odpisu) oraz potwierdzenie wniesienia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł na dedykowany tej opłacie rachunek bankowy Urzędu m.st. Warszawy¹¹⁰.

Do wniosku złożonego przez pełnomocnika mogą być załączone dokumenty w oryginale lub w formie odpisu uwierzytelnionego przez notariusza. Zaś w przypadku gdy ustanowiony przez wnioskodawcę pełnomocnik jest pełnomocnikiem profesjonalnym (adwokatem lub radcą prawnym), może on dokonać uwierzytelnienia odpisów dokumentów załączonych do wniosku¹¹¹.

¹⁰⁸ Por. art. 76a § 2 KPA.

¹⁰⁹ Por. art. 33 § 1 i § 2 KPA.

¹¹⁰ Zgodnie z art. 12 ust. 1 UoOS, organem podatkowym właściwym w sprawach opłaty skarbowej jest wójt, burmistrz, prezydent miasta. Zaś art. 12 ust. 2 pkt 2 UoOS precyzuje, iż organem podatkowym właściwym miejscowo w sprawach opłaty skarbowej jest – od złożenia dokumentu stwierdzającego udzielenie pełnomocnictwa – organ podatkowy właściwy ze względu na miejsce złożenia dokumentu. Z tego względu, że siedziba UKNF jest zlokalizowana w Warszawie, organem podatkowym właściwym w zakresie opłaty skarbowej od pełnomocnictwa udzielonego dla dokonania czynności przed UKNF jest Urząd m.st. Warszawy.

¹¹¹ Por. art. 76a § 2 KPA.

Wniosek w formie papierowej powinien zostać dostarczony do UKNF za pośrednictwem poczty, kuriera lub złożony w kancelarii UKNF.

Zaświadczenie z KRK uzyskane w formie elektronicznej może być załączone do wniosku kierowanego w formie papierowej, ale w formacie folderu ZIP nagranych na nośnik¹¹².

4.2. ELEKTRONICZNA FORMA WNIOSKU

Wniosek może być skierowany za pomocą środków komunikacji elektronicznej przez elektroniczną skrzynkę podawczą KNF, utworzoną na podstawie UoIDP¹¹³. Wniosek skierowany w formie dokumentu elektronicznego powinien:

- być opatrzony kwalifikowanym podpisem elektronicznym albo podpisem zaufanym osoby uprawnionej do reprezentowania wnioskodawcy;
- zawierać dane w ustalonym formacie;
- zawierać adres elektroniczny wnioskodawcy¹¹⁴.

Skierowanie wniosku w ww. formie oznacza, że wniosek został podpisany przez wnioskodawcę.

Należy jednak nadmienić, że podpisanie wniosku przez wnioskodawcę nie skutkuje uwierzytelnieniem skanów oryginalnych dokumentów załączonych do wniosku. W przypadku korzystania z tej formy składania wniosku wymagane jest załączanie dokumentów w formie elektronicznej. W przypadku gdy odpis dokumentu załączonego do wniosku został sporządzony w formie dokumentu elektronicznego, poświadczenie jego zgodności z oryginałem dokonuje się przy użyciu kwalifikowanego podpisu elektronicznego albo podpisu potwierdzonego profilem zaufanym ePUAP¹¹⁵.

W kontekście elektronicznej formy wniosku zaznaczyć należy, że forma e-mailowa nie jest formą elektroniczną opisaną powyżej, właściwą dla procedury dotyczącej dokonania wpisu (zmiany wpisu lub wykreślenia wpisu) w rejestrze prowadzonym przez organ administracji publicznej. W konsekwencji wniosek o dokonanie wpisu do rejestru pośredników kredytowych lub do rejestru instytucji pożyczkowych (wraz z załącznikami) załączony w formie skanu do e-maila skierowanego do UKNF nie jest dostarczony (złożony) skutecznie.

¹¹² Por. art. 76a § 2a KPA.

¹¹³ Por. art. 63 § 1 KPA.

¹¹⁴ Por. art. 63 § 3a KPA.

¹¹⁵ Por. art. 76a § 2a KPA.

ROZDZIAŁ V

Konsument wobec działu II rejestru pośredników kredytowych i rejestru instytucji pożyczkowych

5.1. KORZYSTANIE Z DZIAŁU II REJESTRU POŚREDNIKÓW KREDYTOWYCH

Rejestr pośredników kredytowych jest prowadzony przez KNF w systemie teleinformatycznym¹¹⁶ i udostępniony na stronie internetowej KNF¹¹⁷. Każdemu podmiotowi wpisanemu do rejestru przyporządkowany jest odpowiedni numer porządkowy zaczynający się od liter „RPK” i pod tym numerem zawarte są dane dotyczące podmiotu, wynikające z konstrukcji rejestru, wprowadzonej przepisami UoKH.

Zainteresowani rejestrem i zawartymi w nim danymi mogą z niego korzystać w każdej chwili w celu ustalenia, czy dany przedsiębiorca działający na rynku usług finansowych, oferujący lub świadczący usługi pośrednictwa kredytowego w zakresie kredytu konsumenckiego, jest do niego wpisany.

Występowanie przedsiębiorcy w rejestrze oznacza, że posiada on wpis wymagany ustawą szczególną i tym samym jest uprawniony do wykonywania działalności pośrednictwa kredytowego w zakresie kredytu konsumenckiego.

Ze względu na wymóg co do braku prawomocnego skazania w zakresie przestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub przestępstwa skarbowego, egzekwowany przez UKNF na etapie rejestracji podmiotu, z uzyskania wpisu do rejestru przez danego przedsiębiorcę należy wyprowadzić wniosek, że nie był on skazany w zakresie ww. przestępstw w chwili dokonywania wpisu.

Zaznaczyć należy, że sformułowany w UoKK wymóg co do niekaralności w zakresie ww. przestępstw ma charakter trwały, albowiem ustawowo wykluczona jest możliwość wykonywania działalności pośrednika kredytu konsumenckiego przez osobę skazaną lub przez podmiot, którego członkami zarządu lub współnikami są osoby prawomocnie skazane w zakresie nakreślonym przez UoKK¹¹⁸.

¹¹⁶ Por. art. 62 ust. 2 UoKH.

¹¹⁷ Por. art. 62 ust. 3 UoKH.

¹¹⁸ Por. art. 59da ust. 2 UoKK.

Brak wpisu w dziale II rejestru pośredników kredytowych przedsiębiorcy działającego na rynku usług finansowych jako pośrednik kredytu konsumenckiego oznacza, że dany przedsiębiorca prowadzi działalność bez wymaganego wpisu do rejestru, co jest zagrożone karą grzywny do 100 000 zł¹¹⁹. Zawiadomienie w tej kwestii należy kierować do właściwych organów ścigania (policji, prokuratury), a postępowanie dotyczące nałożenia kary grzywny jest prowadzone przez właściwe sądy krajowe.

5.2. KONSTRUKCJA DZIAŁU II REJESTRU POŚREDNIKÓW KREDYTOWYCH

Konstrukcja działu II rejestru pośredników kredytowych została określona w odpowiednich przepisach UoKH¹²⁰. W przypadku pośredników kredytu konsumenckiego będących osobami fizycznymi rejestr zawiera następujące dane:

- numer wpisu do rejestru pośredników kredytowych (tzw. numer RPK);
- imię i nazwisko pośrednika;
- firmę (nazwę), pod którą pośrednik prowadzi działalność (pełną nazwę firmy zawierającą imię i nazwisko pośrednika);
- adres miejsca prowadzenia działalności;
- NIP pośrednika;
- numer wpisu do ewidencji działalności gospodarczej (CEIDG)¹²¹.

W przypadku pośredników kredytowych niebędących osobami fizycznymi rejestr zawiera następujące dane:

- numer wpisu do rejestru pośredników kredytowych (tzw. numer RPK);
- firmę (nazwę) pośrednika;
- siedzibę i adres pośrednika;
- NIP pośrednika;
- numer w rejestrze przedsiębiorców (KRS);
- wykaz wspólników (w przypadku spółek nieposiadających osobowości prawnej), czyli imiona i nazwiska wspólników oraz (indywidualnie) numery NIP wspólników lub wykaz członków zarządu (w przypadku osób prawnych), czyli imiona i nazwiska członków zarządu oraz (indywidualnie) numery NIP członków zarządu¹²².

Wskazany powyżej numer „RPK” jest numerem porządkowym w rejestrze nadawanym przez UKNF, zaś pozostałe dane są danymi identyfikacyjnymi podmiotu wpisanego do rejestru.

¹¹⁹ Por. art. 59i UoKK.

¹²⁰ Por. art. 63 ust. 3 i ust. 4 UoKH.

¹²¹ Por. art. 63 ust. 3 UoKH.

¹²² Por. art. 63 ust. 4 UoKH.

5.3. KORZYSTANIE Z REJESTRU INSTYTUCJI POŻYCZKOWYCH

Rejestr instytucji pożyczkowych jest prowadzony przez KNF w systemie teleinformatycznym¹²³ i udostępniony na stronie internetowej KNF¹²⁴. Każdemu podmiotowi wpisanemu do rejestru przyporządkowany jest odpowiedni numer porządkowy zaczynający się od liter „RIP” i pod tym numerem zawarte są dane dotyczące podmiotu, wynikające z konstrukcji rejestru wprowadzonej przez UoKK.

Zainteresowani rejestrem i zawartymi w nim danymi mogą z niego korzystać w każdej chwili w celu ustalenia, czy dany przedsiębiorca działający na rynku usług finansowych, udzielający lub dający przyrzeczenie udzielenia kredytu konsumenckiego, będący instytucją pożyczkową, jest wpisany do rejestru.

Występowanie przedsiębiorcy w rejestrze oznacza, że posiada on wpis wymagany ustawą szczególną i tym samym jest uprawniony do wykonywania działalności instytucji pożyczkowej.

Ze względu na wymóg co do braku prawomocnego skazania w zakresie przestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub przestępstwa skarbowego, dotyczący członków zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej i prokurenta/prokurentów instytucji pożyczkowej, z uzyskania wpisu do rejestru instytucji pożyczkowych przez danego przedsiębiorcę należy wyprowadzić wniosek, że uczestnicy jego organów statutowych oraz prokurent/prokurenci nie byli skazani w zakresie ww. przestępstw w chwili dokonywania wpisu. Zaznaczyć należy, że sformułowany w UoKK wymóg co do niekaralności w zakresie ww. przestępstw ma charakter trwały¹²⁵.

Brak wpisu przedsiębiorcy działającego na rynku usług finansowych, udzielającego lub dającego przyrzeczenie udzielenia kredytu konsumenckiego oznacza, że dany przedsiębiorca prowadzi działalność bez wymaganego wpisu do rejestru, co jest zagrożone karą grzywny do 500 000 zł¹²⁶.

¹²³ Por. art. 59ab ust. 1 UoKK.

¹²⁴ Por. art. 59ab ust. 2 UoKK.

¹²⁵ Por. art. 59a ust. 4 UoKK.

¹²⁶ Por. art. 59h UoKK.

5.4. KONSTRUKCJA REJESTRU INSTYTUCJI POŻYCZKOWYCH

Udostępniony na stronie internetowej KNF rejestr instytucji pożyczkowych obejmuje następujące dane:

- numer wpisu do rejestru instytucji pożyczkowych (numer RIP);
- firmę (nazwę) instytucji pożyczkowej;
- siedzibę i adres instytucji pożyczkowej;
- numer instytucji pożyczkowej w rejestrze przedsiębiorców (KRS);
- NIP instytucji pożyczkowej¹²⁷.

Pierwsza z danych wymienionych powyżej jest numerem porządkowym w rejestrze nadawanym przez UKNF. Pozostałe dane są danymi identyfikacyjnymi podmiotu wpisanego do rejestru.

Rejestr instytucji pożyczkowych jest rejestrem jednolitym, nie zawiera zakładek ani informacji dodatkowych, lecz jedynie dane „objęte wpisem” według UoKK.

¹²⁷ Por. art. 59ae UoKK.

BIBLIOGRAFIA

Encyklopedia prawa C.H. BECK, Warszawa 2004

SPIS SCHEMATÓW

Schemat 1. Podział rejestru pośredników kredytowych w kontekście zadań KNF	10
Schemat 2. Procedura dokonywania wpisu przedsiębiorcy spełniającego wymogi ustawowe do działu II rejestru pośredników kredytowych	19
Schemat 3. Procedura przebiegu postępowania administracyjnego w związku z wnioskiem o dokonanie wpisu do rejestru pośredników kredytowych (dział II) złożonym przez przedsiębiorcę niespełniającego wymogu co do niekaralności w zakresie przestępstw wskazanych w UoKK	25
Schemat 4. Rejestr instytucji pożyczkowych w kontekście zadań KNF	27
Schemat 5. Procedura dokonywania wpisu instytucji pożyczkowej spełniającej wymogi ustawowe do rejestru instytucji pożyczkowych	34
Schemat 6. Procedura przebiegu postępowania administracyjnego w związku z wnioskiem o dokonanie wpisu do rejestru instytucji pożyczkowych złożonym przez przedsiębiorcę niespełniającego wymogów wynikających z UoKK	40

SPIS TABEL

Tabela 1. Elementy definicji pośrednika kredytu konsumenckiego	12
Tabela 2. Rynek pośredników kredytu konsumenckiego wobec obowiązku rejestracji w dziale II rejestru pośredników kredytowych w okresie od 22 lipca 2017 r. do 22 stycznia 2018 r.	21
Tabela 3. Przedsiębiorcy wobec obowiązku rejestracji w rejestrze instytucji pożyczkowych w okresie od 22 lipca 2017 r. do 22 stycznia 2018 r.	35

KNF

CEDUR
Centrum Edukacji dla
Uczestników Rynku

ISBN 978-83-66322-06-6
Urząd Komisji Nadzoru Finansowego
ul. Piękna 20
00-549 Warszawa
tel. (+48) 22 262 50 00, fax (+48) 22 262 51 11
knf@knf.gov.pl
www.knf.gov.pl

